

PAPER DETAILS

TITLE: BİR AZİZİN HASRETİ OLMAK (SEZAI KARAKOÇ'UN PEYGAMBER TASAVVURU) /
YEARNING FOR A SAINT (THE PROPHET CONCEPTION OF SEZAI KARAKOÇ)

AUTHORS: Bedia KOÇAKOĞLU,Ayşe DEMİR

PAGES: 123-170

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/151569>

BİR AZİZİN HASRETİ OLMAK (SEZAI KARAKOÇ'UN PEYGAMBER TASAVVURU)

Doç. Dr. Bedia KOÇAKOĞLU
Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
b.kocakoglu@hotmail.com

Ayşe DEMİR
Araştırmacı
ayse_dmr@windowslive.com

Öz

Cumhuriyet döneminde sanatı ile fikir dünyası yan yana giden önemli isimlerinden birisi de Sezai Karakoç'tur. Bir sanatkâr ve düşünce adamı olarak Karakoç için peygamber, yalnızca Allah'ın insanlara gönderdiği bir yol gösterici değildir. O, insanı varoluşunun bir saçmalık olmadığı bilincine erdiren bir medeniyet kahramanıdır. Hz. Âdem ile başlayan insanın yolculuğu aslında medeniyetlerin serüveniyle paralel ilerler. Sanatçı, bu noktada peygamberleri yeryüzünde medeniyeti inşa eden öncüler olarak görür. Onlar medeniyet ve varlık ideasının temelinde duran hakikat ışığını zamana yansıtır. Bu bağlamda Karakoç'taki diriliş ruhunun asıl öncüleri de peygamberler olacaktır.

Yazarın *Yitik Cennet* adlı eseri başta olmak üzere şiirleri ve düşünce yazılarında dile getirdiği peygamber tasavvuru bilindik algılardan uzak, oldukça özgündür. Hz. Âdem'den Hz. Muhammed (SAV)'e kadar pek çok resul ile nebi hakkında düşüncelerini dile getiren Karakoç'un bir düşünür ve şair olarak peygambere bakışındaki çeşitliliği ortaya koymak bu açıdan önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, peygamber, medeniyet, şiir, düzyazı.

YEARNING FOR A SAINT (THE PROPHET CONCEPTION OF SEZAI KARAKOÇ)

Abstract

Sezai Karakoç is one of the outstanding authors whose letters and ideas are coming along together in the Republic Era. According to Karakoç, an author and philosopher, the prophet is not only a guide sent by God to human beings but also a hero for civilization. Because he proves to people that their existence is not nonsense. Actually, the journey of human beings, beginning with Hz. Adam, has been progressing along with the development of civilization. At this point the author considers prophets as pioneers building civilizations in the world. They reflect the light of truth hidden in the ideas of existence and civilization. In this context, the real pioneers of revival soul emphasized by Karakoç will be prophets.

Karakoç's conception of prophet that he writes in his verses and proses, especially in his work *Yitik Cennet*, is beyond known perceptions. It is entirely original. It is important to establish the diverse prophet perception of Karakoç, who as a poet and philosopher, declares his thoughts on many prophets and saints from Hz. Adam to Hz. Mohammed.

Key Words: Sezai Karakoç, prophet, civilization, poetry, prose.

GİRİŞ

Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının gerek nesir gerekse nazım alanında önemli kalemlerinden olan Sezai Karakoç, 1933 yılında Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde dünyaya gelmiştir. Çocukluğunu babasının işi sebebiyle Ergani, Maden ve Piran'da geçiren Karakoç, ilkokulu 1944'te Ergani'de, ortaokulu 1947'de Maraş'ta ve lise öğrenimini de 1950 yılında Gaziantep'te tamamlamıştır.

Felsefe okuma isteğine rağmen ekonomik sebeplerle parasız yatılı kısmı bulunan Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin Mali Şube'sinin sınavlarına girmiş ve kazanmıştır. 1955 yılında mezun olarak Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürlüğü Dış Tediye Muvazenesi'ne memur olarak atanır. 3 Şubat 1956'da gelirler kontrolörü olarak İstanbul'a tayin olan Karakoç, 1973'te bir daha geri dönmek üzere memuriyet hayatını noktalar. (Karataş, 2013: 19-22)

Bir gelecek tasavvuru olarak "Diriliş Nesli" düşüncesini ortaya koyan Sezai Karakoç, 26 Mart 1990 tarihinde Diriliş Partisi'ni (DİRİP) kurarak Türk siyasi tarihine de adını yazdırmış ve yedi yıl bu partinin genel başkanlığını yürütmüştür. Ancak parti, Siyasi Partiler Kanunu gereğince Türkiye'deki toplam il sayısının yarısında şubelerini açmamak ve iki genel seçime üst üste katılmamak gerekçesiyle 1997 yılında kapatılmıştır. 17 Nisan 2007 tarihinde parti, isim değişikliği yapılarak "Yüce Diriliş Partisi" adıyla yeniden kurulmuştur. Halen faaliyet gösteren parti, 1 Kasım 2015 genel seçimlerine katılmamıştır.

Çocukluğundan beri, şairlik veya yazarlık gibi bir düşüncesi olmadığını söyleyen Sezai Karakoç (Karataş, 2013: 139), kültürel, tarihi ve dini zemini geniş zenginlikler içeren şiir ve düzyazı türlerinde eserler vermiştir. Garip akımının rövanşta olduğu bir dönemde ilk şiirlerini, çağdaşlarının aksine Necip Fazıl Kısakürek'in tesirinde kaleme almıştır.

"Şiir zaman zaman beni yoklayan bir heves gibiydi. Kendimi ona verdiğim söylenemezdi. Okumam hasbiydi. Yani şiir, ya da bir şeyler yazmak için şiir okumuyordum. Ruhî ihtiyacımdı okumamın tek sebebi." (Karakoç, 1989a: 89) diyen şair, 1950-1954 yılları arasında çeşitli dergilerde yayınladığı "Rüzgâr", "Yağmur Duası", "Mona Roza" ve "İşaret" isimli diğer dört şiirinde de hecenin özellikleri görülmektedir.

Bu yılsonunda *Şiir Sanatı* adlı bir dergi çıkarmaya başlayan Karakoç, böylece ilk yayıncılık tecrübesini gerçekleştirmiştir. Dergisi için, "Yeni arayıştı. Apaçık bir red, bir protesto olmamakla birlikte, statükoyu kabul etmediği belli olan bir dergiydi" nitelemesinde bulunan Karakoç, bu vesileyle Cemal Süreya, Gülten Akın, Erdal Öz, Muzaffer Erdost ve Orhan Duru gibi şairlerle bağlantı kurar. Dergide aşırıya kaçmamak kaydıyla yeni bir dil kullanıldığı için anılan süreli yayın organı Necip Fazıl, Nurullah Ataç gibi isimler tarafından eleştirilmiştir. Dergi sadece iki sayı yayınlanabilmiştir. Karakoç'un şiirleri ise *İstanbul Dergisi*'nde yayımlanmaya devam etmiştir. (Karakoç, 1989b: 13)

İkinci Yeni şiir hareketinin ön plana çıkmaya başladığı 1957 yılında Sezai Karakoç'ta *Pazar Postası*'nda yayımladığı "Balkon", "Deniz", "Yoktur Gölgesi Türkiye'de", "Sabun" şiirleriyle birlikte serbest şiire geçiş görülmektedir. Şair, kalemindeki bu değişimin sebebinin Orhan Veli'den kaynaklanmadığını, tüm dünya şiirinin serbest şiire geçmesiyle bu değişikliği bir zorunluluk olarak hissedişini hatıralarında şöyle açıklar:

"Ben sevmezdim Orhan Veli'nin tarzını, tutumunu, yani akımını. Serbest şiire geçişim sanılır ki, Orhan Veli akımının etkisiyledir. Gerçek hiç de öyle değildir. Ben, tüm dünya şiirinin serbeste geçmesi sebebiyle heceyi bırakmak zorunda hissettim kendimi. Benim şiirim tümüyle, Orhan Veli şiirine karşı çıktığı bir yanıyla gerçekte." (Karaca, 2013: 117)

Zamanla bir şiir hareketi niteliği kazanan İkinci Yeni'ye dâhil edilen Karakoç şiirleri içerik, motif ve imaj olarak diğer şairlerden farklılık arz etmesi nedeniyle ayrı bir noktada durmaktadır. Kendisi aradaki bu farkı şöyle açıklamaktadır: "Başlangıçta sanat planında, görünüşte çok yakın bir noktadan çıktığım arkadaşlardan şiirim uzaklaşıyor. Ses ve biçim, motifler ve imajlarda, başlangıçta çok yakın olduğumuz şair arkadaşlardan gittikçe o biçimi dolduran ve o sesi fırlatan var oluşu idrâk farkı yüzünden ayrılıyorum." (Karakoç, 1986: 36) Alâattin Karaca'ya göre Sezai Karakoç'u İkinci Yeni ile buluşturan asıl neden, o yıllarda da yürürlükte olan egemen gerçeklik anlayışına; dolayısıyla o yılların egemen politikalarına tepkidir. (Karaca, 2013: 192)

Temmuz 1967'de yeniden çıkmaya başlayan *Büyük Doğu*'da Necip Fazıl'ın ısrarı üzerine tekrar yazmaya başlamıştır. Şairliği kadar nesir yazarlığıyla da ön plana çıkan Karakoç'un fikir yazılarını içeren ilk kitapları 1967 yılında basılır. Bu dergideki yazılarından oluşturulan *Kıyamet Aşısı*, aynı yıl kitaplaştırılmıştır. 4 Aralık 1967'den itibaren *Babıalide Sabah* gazetesine başlayan Karakoç, on ay süreyle "Sütun" başlığı altında yazılar yazmıştır. Bu dönemde daha çok tanınan yazara 1968 yılında Milli Türk Talebe Birliği "Milli Hizmet Armağanı"nı vermiştir.

Karakoç, düşünce dünyasını aydınlatan düzyazılara bu evreden itibaren ağırlık vermiştir. Başlangıçta değişik yayınevlerinden yayımlanan ilk eserlerden (*İslamın Dirilişi*, *İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü*, *Yazılar*) sonra, yaşadığı bazı üzücü olaylar ve kitaplarının toplatılmasının ardından kendi yayınevini kurar. Bundan sonra kitapları "Diriliş Yayınları"na basılacaktır.

Karakoç'un düzyazılarına ve fikri eserlerine genel olarak bakıldığında şiirsel bir dille dönemin güncel sorunlarına, politikasına, ülkenin, milletin içinde bulunduğu duruma, İslam âleminin sorunlarına, İslam medeniyetine ve inanç gibi meselelere eleştirel bir üslup ve çözüm arayan bakış açısıyla yaklaştığı görülür. Bu yazılar aynı zamanda Karakoç'un şiir dünyasını da aydınlatıcı nitelikler taşımaktadır.

Sezai Karakoç, dergi çıkarma arzusunu ise 1960 baharında “Yeni bir nesil yetiştirmek, bunun için de fikri, edebi ve değişik mevzuları yeniden ele almak; bütün bunlara yeni bir bakış açısı getirmek, başka bir açıdan değerlendirmek” amacıyla “Diriliş” dergisi ile gerçekleştirmiştir. Dergi 32 yıl boyunca yedi dönemde 396 sayı çıkmıştır. Genel olarak bakıldığında Diriliş, tek başına Sezai Karakoç’un damgasını taşıyan bir okul gibidir. Diriliş düşüncesinden hareket eden yazarın tam olarak tutumuyla, dünya görüşüyle, edebiyat ve sanat anlayışıyla bu dergide hayat bulduğunu söylemek mümkündür.

Zaman zaman yoluna gazete olarak devam etmek durumunda kalan dergi, 5 Şubat 1992’de çıkan sayısı ile nihayete ermiştir. Sezai Karakoç, “Hâtıralar”ını *Diriliş*’in bu son döneminde yayınlamaya başlamıştır. Ancak derginin yayın hayatına son vermesiyle yazarın 1974 yılından sonraki hayatı otobiyografik olarak takip edilememektedir.

Karakoç, 1988’de Türkiye Yazarlar Birliği tarafından fikir, sanat ve kültür hayatımıza uzun süreli hizmetlerinden dolayı yılın üstün başarılı şahsiyeti seçilmiştir.

Türk edebiyatına şiirleri, hikâyeleri, tiyatroları ve düzyazıları ile farklı bir açılım getiren Sezai Karakoç, bunun yanı sıra dergicilik ve siyaset adamlığı gibi vasıflarıyla da toplumun ne kadar içinde yer aldığını göstermiştir. Onun ilgilendiği konular sıklıkla medeniyetlerin can damarı olan “inanç” a değen meselelerdir. Bu bağlamda onun edebiyatının, kendi ifadesiyle “Diriliş” muştusunu duymuş, çoğunluğu Müslüman olan bu toplumda bir karşılığı vardır.

Medeniyetin özünü inanç olarak gören Karakoç’un bu anlamda dini değerlere bakışı da uygarlık eksenini etrafındadır. O, gerek şiirlerinde gerekse düzyazılarında insanoğlunun yaradılıştan günümüze geçirdiği evreleri bir medeniyetin var oluşu olarak değerlendirir ve peygamberleri de bu noktada âdemoğlunun hikâyesinde merkeze yerleştirir. Bu açıdan sanatçının peygamber tasavvuru oldukça özgün ve dikkate değerdir.

SEZAI KARAKOÇ’UN PEYGAMBER TASAVVURU

Bir düşünce adamı ve sanatkâr olarak Sezai Karakoç, temelde tek olan ve bugüne kadar elden ele dolaşarak gelen medeniyet meşalesinin sönmeye yüz tuttuğu zamanlarda bir kurtuluş olarak “Diriliş” düşüncesini ortaya atmıştır. Bu ideal, onun için “*Herkesin konuştuğu dilden mahrum/Ama yepyeni bir dil konuşmanın sevinci*” (Karakoç, 2015b: 119) gibidir. Zira bu tez, İslam medeniyetinin yeniden doğuş yolunu aramasının bir diğer adıdır.

İslam uygarlığı büyük bir yara almış olsa da henüz batmamıştır. Kendisini hegemonyası altına almaya çalışan Batı medeniyetine rağmen saf dışı edilen değil, savaş veren ve yaşayan bir gerçekliktir. O, aslında Batı medeniyet ve kültürünün insanlığı büsbütün yok etmemesi için direnmektedir. Günümüzde çoğu toplum bitiş acısı çekmektedir. Kimisi yok olurken kimisi de sancılar içinde kıvrılmaktadır.

İşte topyekûn bir direnişin dirilişe dönüşmesi olarak kabul edilebilecek olan Karakoç'un ideali, bütün insanlığı kurtaracak yegâne vasıtaadır.

“İslam Medeniyeti, kendini, ilk insandan itibaren başlamış kabul etmek, peygamberleri en yüce makamda görmek ve o güne kadar, temelde vahiy medeniyetinden geçme nice düşünce ve sanat verimini yeniden gözden geçirip kendi özüyle yoğurmak suretiyle, hakikatin ve tüm insanlığın medeniyeti halinde vazetmemiş midir?

Bugün insanlığın bunca kan, ıstırap ve çile içinde bunalmasının ve gittikçe de ufkunun kararmasının temelinde, bu insanlık medeniyetini kabul etmeyen güçlerin anti-ümanizmi yatmıyor mu?” (Karakoç, 2015c: 57)

Bu noktada “Diriliş” düşüncesini hayata geçirecek olan nesil, “bütün bu medeniyet haşrü-neşrinin hesabını görecektir, verecek ve sapmalardan uzak İslâm idealini terazinin bu tarafına da taşıyacak nesil olacaktır.” Bu gençliğin ideallerini yaşamada ve yaşatmada örnek alacakları biricik önderler de peygamberlerdir. Öyleyse direnen bir İslam medeniyeti dirilişini ancak peygamberlerin kurduğu medeniyet algısı çerçevesinde sağlayabilir.

Sezai Karakoç, bu bağlamda palimpsest bir bakış açısıyla medeniyet ve peygamber meselesini yeniden yorumlar. O, inanç, düşünce, İslam, uygarlık gibi kavramlara mevcut ontolojik kabulleri yıkarak yaklaşır ve bu olguları alt anlamlarıyla bir kez daha ele alır. Böylece ortaya çıkan peygamber algısı bilindik bakışlardan oldukça uzak, madde ile iç içe geçmiş medeniyetin art-anlamı olmuş gibi görünür. Aşağıda sanatçının bu düşünceleri, şiirlerinde kurduğu “Sağanak” sistemi üzerinden, düz yazıları ve şiirleri esas alınarak yorumlanmaya çalışılacaktır. Sanatçının metafor dünyasından ödünç alarak sağanak sisteminin ilk evresine koyduğumuz Hz. Âdem’e gelmeden önce yağmuru oluşturan su ve bulut kümesini, Karakoç’un peygamber tasavvuru olarak değerlendireceğiz:

Yağmur Öncesi: Peygamber yahut Medeniyet

Sezai Karakoç’a göre peygamber, Allah’ın insanlara gönderdiği bir yol göstericidir. Onlar hayatta iken insanoğlu kendine vahyin ışığı altında ideal bir yol çizmiştir. Ancak ne zaman peygamberler hayat sahnesinden çekilmiş, insanlar o zaman ölü maketlere dönmüştür. Adeta ışığı sönmüştür âdemoğlunun. Çünkü peygamber tüm ışıkları yüklenip gelendir.

Bu insanlar birkaç safhada varlık mücadelesi verir. İlk kurulu düzen taraftarları peygambere karşı çıkar, onu bir anarşist olarak görür. Ancak Allah’ın yardımı ile çeşitli çilelere katlanan bu kutlu insanlar, ikinci aşamada etraflarına inanan bir kitle toplarlar. Bu evrede tövbe edenlerin çokluğu ile ciddi bir inanç toplumu kurulmuştur. Bundan sonraki dönem ise peygamberlerin hayattan çekilmesi ile eskiye dönüştür. Toplumda sapmalar, küfür, putlaştırmalar, eğilmeler

baş gösterir. İşte asıl imtihan budur. Kıyamete kadar devam edecek olan bu savaşta mümin inancına sadık kaldığı oranda kazanacaktır. (Karakoç, 2015f: 114-115)

Bu noktada aslında peygamberler, tarihe bir çizgi katan önemli unsurlardır. Bu, Allah'a inanma çizgisidir. İnsanoğlu Allah'ı unutup, gündemini değiştirdiğinde bir peygamber gelmiş ve *“inanmak günün meselesi olmuş, herkes bunu konuşmuş, insanların siyahı beyazından ayrılmıştır.”* (Karakoç, 2015d: 31) Bu yönüyle de peygamber, Allah inancının toplumda müşahhaslaşmış şekli olmuştur.

İnsanın ruhuna bakıldığında pek çok mucizeyi barındırdığı görülür. Onun özü, dış şartların karanlığıyla savaşılan ilahi bir ışıktır gerçekte. Şu halde ruh özümüz yücelikle yoğruludur. “Bu yüzdendir ki, bir yandan aşağıların aşağısına ait yanımız, tarihî diyalektiğini oluştururken, yücelerin yücesine ait yanımız öbür yandan sürekli olarak ulvî bir kavgaanın bayrağını açar.” İşte bunun önderleri de peygamberlerdir. Bu sebeptendir ki, kendini tanıyan sanan kralların, putların baskısına Hz. İbrahim boyun eğmemiş ve onların putlarını paramparça etmiştir. Bu sebeple Hz. Musa, Mısır'ın firavunlarına savaş açmış, Hz. İsa, Roma zulmüne, insanın özündeki ışıkla karşı koymuştur. “Yine bundan ötürüdür ki, Hazreti Peygamber, toplumun zulüm strüktüründe donmuş katı yapısını, hakikatin yüksek fırınında eritip yakmış, posaların, yabancı ve aykırı unsurların temizlenmesinden sonra ortaya çıkan saf ruh madenini adalet ve erdem potasında yeniden sağlıklı özyapı kimliği kıvamında billûrlaştırmayı gerçekleştirmiş ve bu gerçekleştirimi insanlık durdukça sürdürme ülkü ve amacını bize en ulvî miras olarak bırakmıştır. Ölü mirası değil, diri mirası olarak.”

Karakoç'a göre bu başkaldırı hakikat adına yapılan ve özünde gerçeğe ulaşmayı hedefleyen kutsal bir süreçtir. Bu başkaldırı Allah adına yapılan kökten bir dönüşümle insanlığı kurtarmayı hedefler. Bu noktada yazar filozofların kışkırtıcı isyanı ile peygamberlerin başkaldırısını kıyaslar. Aydınların tepkisel isyanları bir tabaka ya da kitle içindir. Birincisinde, başkaldırının özü sevgi ve merhametle doluyken ikincisi bünyesinde hınç ve öç duygusunu barındırır. Peygamberlerin tutumlarında, fert fert insanların olgunlaşması ve bir bütün halinde yeni düzenin kabul edilmesi benimsenirken, filozoflar ise, seslendikleri sınıf ya da tabakaya öncekileri karalayarak yol göstermeye uğraşırlar. Bu yüzdendir ki bir sınıf hâkim olur olmaz, ezildiği günlerin öcünü almakla işe başlar. *“Binlerce yıl geçtiği halde Babil esaretini unutmayan ve bu unutmayışi değişmez bir millî karakter gibi ruhuna geçirmiş olan, Asurluların kendilerine yaptıklarının öcünü kıyamete değin bütün insanlıktan almaya niyetli İsrailoğulları gibi.”* (Karakoç, 2013a: 19-20)

İşte sanatçıya göre tam da bu yüzden peygamberler, ilahi sözü duyarak, onu sadakatle ve cesaretle insanlara duyurma misyonuna sahip mükemmel ve üstün insanlardır. Yolunu kaybetmişlere tekrar buldurma görevlisidirler ve bu onlara Allah tarafından verilmiş kutsal bir vazifedir. Bu yolla aslında Allah, kurduğu sistemler bütününe insanlara aktarır. Yaradılıştaki varlıklara hayat ve ruh verildiği gibi yaşamasını düzenleyeceği kural ve sistem de bağışlanır. Soyuttan somuta uzanan, zerreden şümusa tüm bir evreni kaplayan bu sistemler bütünü

aslında içinde her türlü ayrıntıyı barındırır. Bu noktada akıl, hiçbir şekilde iptal edilmemiş, evreni anlamak ve yorumlamakla görevlendirilmiştir. Ancak yine de irade tamamen özgür bırakılmayarak vahiy denilen “külli akıl”la desteklenmiş ve güçlendirilmiştir.

“Akıl, tembel bir kırsaqı ahırın direğine bağlayıp onu her türlü harekettten alıkoyan ip değil, tam eğitim almış, yarış aşkıyla ve görevini başarıyla bitirme tutkusuyula yanıp tutuşan, alev kanatlı soylu arap atının, koşu atının gemidir. Onu zapt eder, her türlü taşkınlıktan korur, anlamsız ve zararlı zikzaklar çizmekten alı kor; onu asıl kavisi içinde kalmaya, rotasını izlemeye zorlar.” (Karakoç, 2013c: 99-100)

Şu halde bu aklın vahiyle mayalanması şarttır. İşte peygamberler, kendilerinde vahiy ruh hali bulunan kutlu kişilerdir. Bu ruh hali kanunu, kuralı olmayan, tek başına var olan, öbür ruh hallerinden oldukça farklı bir durumdur. Bu Allah'ı haber verme durumudur aslında. *“Arı ile bal arasındaki ilgi, vahiy ile peygamber arasındaki ilgiyi açıklar. Bal arıdan ötürü yok, arı bal için vardır. Ve peygamberlerle herhangi bir insan arasındaki fark, bal taşıyan arı ile balsız arı arasındaki farktır.”* (Karakoç, 2015d: 33)

Vahye muhatap olma sadece peygamberlere verilen bir niteliktir. Batının bilginlik ya da şairlik olarak gördükleri bu durum aslında Allah'ın tam olarak kelimelerle insanlara seslenmesidir. Sanatçıya göre, Allah insanlara çeşitli yollarla sürekli seslenir. Örneğin, varoluşumuz, ölümümüz, sevinçlerimiz ve acılarımız, hepsi hepsi birer sesleniştir. Ancak vahiy, melekler aracılığıyla tertemiz bir ruha sahip olan bir görevliye istediklerini bildirmesi durumudur. *“Peygamber, iletici, anlatıcı, açıklayıcı ve ilk uygulayıcı, müminler topluluğunu oluşturucu ve toplumunu kurucu bir görevlidir.”* (Karakoç, 2013b: 101)

Karakoç'a göre vahiy bir peygamberlik izidir. Daha doğrusu insanoğlunun yitirdiği cennetin işareti. Vahyin çekilmesi demek topyekûn bir insanlığın ve medeniyetin çekilmesi anlamına gelmektedir. *“İnsanın hayvana, bitkiye ve eşyaya dönüşmeye yüz tutmasıyla uygarlığın parça parça olma tehlikesi önünde çılgılık çılgılığa gelmesi, fakat çılgınlıklarını yüreğinde boğma zorunda kalışı”* demektir. Zira peygamberlerin ve dolayısıyla vahyin var olması, insan tarihini jeolojiden, tabiat tarihinden, fizikten ayıran en önemli unsurdur. *“Peygamber izi, insan alınyazısına alabildiğine ve olabildiğine genişlik ve özgürlük bağışlıyor; buna karşılık, tabiatı sınırını aşmamaya, çizgisinin dışına taşmamaya ayarlıyor.”* (Karakoç, 2015ç: 39-40)

Aslında peygamberlerin vahiy bildiren üstün varlıklar olması dünyanın mekanik ve materyalist bir oluşum olduğunu gösteren önemli bir veridir. Vahiy, dünya düzenine, çeşitli şekillerden bakarak müdahale etmenin, gözetlemenin bir diğer adıdır. “Bu da dünyanın, fizik anlamına bir genişlik vermekte ve ona öte âlemin gölgesini, izdüşümünü düşürmektedir. Oysa mekanizm, organizmle, o da fizikötesi varoluşla zenginleşmekte, daha gerçek anlamda varolmaktadır. Beyaz-

siyah âlem, tüm renkleriyle kavuşmakta, çizgiler, eğriler, olanca imkânlarıyla tabloyu bütünlemektedirler.”

Peygamberler, vahiy yoluyla insanı doğru yola götüren, ona tehlikeleri haber veren, ödül ve cezaları bildiren, cenneti ve cehennemi gören ve gösteren, kutsal kitabı ruhuyla özümsemiş yüce insanlardır. Bu noktada Karakoç, peygamberlerin gelişinin dünyayı yaşanır kıldığını, insanların peygamberlerin ilettiği vahiyler aracılığıyla bitki ve hayvan yaşantısının üstüne, dünyanın da öteki dünyaya eşlik edecek bir mertebeye çıktığını vurgulamıştır. Ona göre peygamber, *“hayatın anlam ve değerini, zamanın riskini ve değerini, ölümün götürüp getirdiğini bilançolayan hesap insanı, tartma ölçme öğretmenidir.”* (Karakoç, 2013c: 101)

Peygamberler, salt bir inancın kahramanı değildirler. Onlar aynı zamanda kötülüğü yıkıp iyiliği kuran, medeniyet var eden önderlerdir. Hz. Musa, Hz. Davud, Hz. Süleyman, peygamber oldukları gibi, onun yanında, daha doğrusu onun gereği ve çağlarının da ihtiyacı olarak toplumlarını ve devletlerini sağlam temeller üzerine oturtmaya çalışan büyük “kurucu”lardır.

Bu açıdan Hz. İbrahim’den son peygambere kadar hepsinin çıkışları hep insanlığın bunaldığı, bir çıkmaza saplandıkları dönemlere rastlamıştır. Dünya devleti olan Babil Devleti dönemlerinde insanlık Hz. İbrahim’in sancağı altında toplanarak, putları kırdı ve gerçek dirilişe erdi. Ezilen Ben-i İsrail de zamanının en büyük devleti olan Mısır’da Hz. Musa’nın etrafında bin bir sıkıntıdan geçerek selamete erişti. İsa Peygamber de hakikat ışığını Roma’nın üzerinde yaktı. Hz. Muhammed ise çok zor şartlarda hem coğrafya ile hem de o zamanın büyük devletleri olan Bizans ve Pers İmparatorlukları ile mücadele ederek insanoğlunu gerçek aydınlığa çıkardı. Adeta vahyin ışığı altında onlara Hızır oldu.

“Bütün peygamberlerin fiziği aşkın kaynaktan gelen vahiyle destekli diriliş hamleleri, Öz Ülke dediğimiz, bugün Müslümanların yurdu olan Ortadoğu çekirdekli ülkede başladı. Oradan başlayarak bütün dünyayı sardı. Ondan sonra dünyada olmuş büyük değişmelerin, gelişme veya devrim, yeniden doğuş ve yeniden oluş (Rönesans ve reform) hareketlerinin peygamberlerin hareketine yaklaşan yanlarıyla iyi, ondan uzaklaştıkça kötü ve zalim olduğu görüldü.” (Karakoç, 2014a: 70)

Ancak ordu yönetmekten, devlet idare etmeye kadar zulüm diktatörlüklerini yıkan, putları deviren bu büyük kuruculara sadece halklarının, kritik çağlarında derleyip toplayıcılık yapan kişiler gözüyle bakmak yanılıdır. Bu konuda Karakoç, özellikle Batılıların bir görüş çarpıklığı içinde olduğunu belirtmektedir. Ona göre bu yanlış zihniyetin kökü çok eski zamanlara uzanmaktadır.

“Eski çağlarda Tevrat ve daha sonra İncilleri yazan, çoğu haham olan kişiler, peygamber kavramını daha o zamandan aslından saptırmışlardır. Hazreti Yusuf’un, Hz. Musa’nın, Hz. Davut’un ve Süleyman’ın peygamberliğinden

bahsedilmediğini görürsünüz 'kutsal kitap'larında. Bu peygamberler adeta 'millet başı' gibi görülüyor bu kitaplarda. Tanrı'nın onlara yardımını da kutsal millet olan benisraile yardım gibi değerlendiriyorlar. Peygamberlerse, bir nevi haham-kahin derecesindendirler bu kitaplarda. Hatta bu kitapların bir yerinde aynı anda 500 kişinin peygamberlik yaptığı söyleniyor. Anlaşıyor ki, zaman içinde, ırkçılık, dinin de üstünde düşünülmüş benisralin güç çağlarında kutsal kitap yazıcılarınca. Peygamber kavramı arka plana itilip büyük peygamberler bir nevi kavim önderleri gibi tanıtılmışlardır. Kavim deyince de sadece benisraili kastetmişlerdir. Diğer insanlardan 'milletler' diyerek hor görüyle bahsetmişlerdir.”

Yazarın bu düşünceleri aslında günümüz ortalama aydını için de geçerli gözükmektedir. Zira peygamberler, Tevratvari bir yorumla sadece zor zamanlarda halkı bir arada tutan insanlar olarak anlatılmakta, onların metafizik boyutları, kutsal tarafları hiçe sayılmaktadır. Bu da aslında peygamberlerin asıl görevlerinin ortadan kaldırılarak, dinin sadece ahlaka ve eski çağların sosyal kurallarını ilgilendiren bir anlayışa saplanıp kalmasına neden olmaktadır. Bir zamanlar mistik düşünce ne kadar fazlaysa bugün de bu yönüyle metafiziği geri plana itip pozitivizme bağlanma o kadar artmaktadır.

Oysa peygamberler, bir topluma gönderilseler de bütün bir insanlığa seslenmişlerdir. Asıl görevleri de ordu ve ülke yönetmeden daha evvel insanı Allah'a götürmektir. Onlar sadece tarihi-sosyolojik bir zorunluluk olarak, halklarından insanlığa doğru giden bir yolu izlemişlerdir. Ancak bu onların bütün insanlığa seslendikleri gerçeğini ortadan kaldıramaz.

“Hz. İbrahim, Nemrut'a karşı çıkarken, Tanrı inancı adına, insan onuru adına, sağlıklı metafiziğimizin yeniden dirilmesi adına hareket ediyordu. Yoksa, henüz ortalarda bile görünmeyen bir kavim, benisrail kavmi adına değildi ortaya atılışı. Evet, o, bir millet kurucusu, bir millet babasıdır. Ama bu millet, ırk kaynağı önemsiz, insanların meydana getirdiği 'gerçek inançlılar milleti'dir, bugünkü anlamıyla İslam milletidir. Aynı şekilde, Hz. Musa'nın Firavun'un müneccimleriyle yaptığı tartışma ve yarışma, bir ırkçılık tartışma ve yarışması değil, bir metafizik tartışması, bir hakikat tartışmasıdır. İnsandır hedef. Ancak, firavun ve adamları, bu gerçeği kabul etmeyince, o zaman Hz. Musa: 'Madem ki, söylediklerimizi kabul etmiyorsunuz, öyleyse, hiç olmazsa bırakın da ben ve inanan halkım eski yurdumuza gidelim' demiştir.” (Karakoç, 2013c: 106-107)

Şu halde peygamberler, bütün bir insanlığa seslenen, her türlü metafizik ya da sosyal konuda gaflet ve karanlığı dağıtan, ilahi bir ışık mızrağı gibidir. Onlar medeniyetin maddi gücü ve gururuna karşı manevi bir mütevazılık içinde zafer kazanabilmiş, otoriteye boyun eğdirebilmişlerdir. Onlar hem korkutan hem de muştulayandır. Onların görevi

“Korkutmak, sakındırmaktır, korumaktır. Muştulamak da, hep iyi bir ufka çekmek, ilerletmektir. Bir anlamda, korku ve muştı, yalnız İslam’da bir sistem dengesine kavuşur. Peygamberler, hem korkuttular, hem muştuladılar. Hz. İsa, yalnız muştuladıysa, neden onu öldürmeğe teşebbüs etmişlerdi? Hz. Musa yalnız korkutsaydı, İsrail nasıl olur da peşine takılır ve çöllere giderdi? Onlar insanlara hem korkulacak olanı, hem umutlanılacak olanı açık ve seçik gösterdiler. Bunun için onlara hem korkutucu, hem kurtarıcı denir.” (Karakoç, 2015f: 30)

Bu noktada Sezai Karakoç, peygamberlerin mizaçlarındaki hassasiyete vurgu yapar. Ona göre tüm yetenekler gibi mizaç da eğitilebilen bir şeydir. Mizacımızın tutsağı olmadan yol alabilirsek hakikatin kilitleri bize açılacaktır. Yazara göre Doğu uygarlığının kapıları bu mizaç taşkınlığından kapandı. Bugün Batı da, aynı şekilde mizacının aşırılığından doğan büyük bunalımla sarsılmaktadır. Çırpınıp, mizaçların, sınırlarını aşma çırpınısıdır.

İşte bu aşamada peygamberlerin mizaçları örnek alınmalıdır. Onların mizaçları, nefislerinin, benliklerinin değil, yollarının mizacıdır. Onlar, misyonlarının gereği mizaçlarını eğitmişlerdir. Hazreti İbrahim’deki netlik, Hazreti Musa’daki kararlılık, Hazreti İsa’daki yumuşaklık, onların hakikat medeniyetini inşasında yol alabildikleri yegâne argümanlarıdır. Bütün bu peygamber mizaçları en nihayetinde altın bir denge içinde, Hz. Muhammed’in ahlâkında mükemmel bir noktaya ulaşmıştır. (Karakoç, 2015a: 50)

“Peygamberler, Allah’ın, bir anda tüm sebepler dünyasını adeta aradan çıkarıp ruhlarından yaktığı mutlaklık ışıyla aydınlanmış görevliler olarak yolumuza ışık tutmuşlardır. Hakikat sistemini insanlıkta gerçekleştirme savaşını vermişler, hakikat medeniyetini, gittikçe büyüyen bir ay gibi ufukumuzda salındırmışlardır.” (Karakoç, 2013c: 16)

Ancak peygamberler için hakikat eri olmak çok da kolay olmamıştır. Onlar, Allah’ın doğrudan vahiyle görevlendirdiği en büyük hakikat yolu önderleri olarak, çilenin en büyüklerine maruz kalmışlardır. Hz. İbrahim’in, ateşe atılması, Hz. Musa’nın Firavun’la mücadelesinin ardından kırk yıl çölde dönüp durması, Hz. Zekeriya ve Yahya’nın hakikat mücadelesini hayatlarıyla ödemeleri, Hz. İsa’nın çarmıha gerilmesi bu kutsal çilelerdendir.

Peygamberimiz de bir ömür boyu çile çekmiştir. Namaz kılarken üzerine bağırsak ve pislik atılmış, Taif’te taşlanmış, hicret öncesinde hakkında ölüm kararı çıkarılmış, Hendek ve Uhud’da üzerine ordular gelmiş, bir dişi kırılmıştır. Bu maddi eziyetlerin yanı sıra iftiralara, hicivlere, alaylara, tertiplere de maruz kalmıştır. Ama o, bütün bunlara tahammül etmiş, özür dileyeni affetmiş, hidayetlere vesile olmuştur.

Bu iftiralar yıllar sonra da devam etmiş hatta Ortaçağ Avrupa'sında Peygamberimiz, kendisine papalık verilmediği için çöle kaçıp yeni bir din icat eden bir kardinal gibi tanıtılmıştır.

“Son yüzyıllarda ise artık bu gülünç propagandaların ters tepki yapacağı düşünülerek misyoner papazlara sözde ilim kılığında birçok eserler yazdırdılar. İslam tarihini teferruatlıca inceleyip belgelere dayanmak istediler iddialarında. Oysa olayları saptırdılar, tahrif ettiler. Peygamberimizin hayatı apaçık ortada ve tertemizdi. Bir şey saklanmamıştı ki meydana çıkarsınlar. Şimdi de ümitleri, İslam'dan kopmuş kişilerin hezeyanlarında olduğu anlaşılıyor.”
(Karakoç, 2013c: 20-22)

Sezai Karakoç, bu kutsal çilelerden geçen peygamberleri insanla ilişkilendirir. Çünkü çekilen bütün azaplar insan içindir. Çünkü insanlığın mutlu olması için bu ilişkinin sağlıklı idrak edilmesi şarttır. Peygamberlerin hayatları olağanüstü olaylarla dolu olmakla birlikte onlar asla bir masal kahramanı ya da mitolojik bir varlık değildir. Onlar da birer insandırlar. Ancak zamanla insanlar peygamberlerin bu vasıflarını ve kendilerine vermek istedikleri asıl mesajı unutarak onların diğer özelliklerine sarılmışlardır. Bu ise hakikatten uzaklaşan insanın bocalamasına sebep olmuştur.

Hız. Âdem'in insanların atası olması dışında bir diğer önemli özelliği şeytana boyun eğerek günah işlemesidir. Bu hatasından tövbe eden Âdem, insanlara asıl dikkat edecekleri şeyin ne olduğunu hatırlatmak için bir peygamber olarak dünyaya gönderildi. Ancak onu dinlemeyen insan Nuh tufanı ile cezalandırıldı. İnanan bir grup insanı Hız. Nuh kurtarıırken, âdemoğlu tekrar yanılgıya düştüğünde Hız. İbrahim'in sesi ortaya çıkacaktır. Putları yıkılan batıl, onu ateşle cezalandırırken aslında topyekûn bir medeniyeti cezalandırıyordu. Ateşin yakamadığı Hız. İbrahim inanmış bir toplumu yeni baştan inşa ederken Mısır'da Firavunlar türeyecekti elbette. Vakit *“Sağda Musa'nın bayrağı dikili/Solda Firavun'un/vakit bir büyü vakti”*ydi. Vakit *“Yahya saati değil İsa saati değil/Musa saati”*ydi. (Karakoç, 2015b: 237) Çok geç olmadan Hız. Musa vesilesiyle Firavun helak edildi. Tarih sahnesinde bu sefer Roma'nın karşısına Hız. İsa çıkacaktı. Ancak onun savaştığı kavim yıllar sonra kendisini politeist bir bakış açısıyla peygamberlikten alıp tanrılığa kadar çıkaracaktı. Böylece insanlık Hız. İsa'nın şahsında ifrat ve tefrit arasında kalacaktı. En nihayetinde bu serüven Sezai Karakoç'a göre Hız. Muhammed'in gelişiyle son bulacaktı. Din, adeta onunla tekâmülünü bitirmiş ve tamam olmuştur. *“Allah'a bağlı ideal insan, ideal toplum ve ideal devlet onun zamanında gerçekleşmiştir.”* (Karakoç, 2015f: 115-120) Bundan böyle insanlar ilk peygamberden son peygambere ne için savaşıldığını bilecek ve bundan bir ders çıkarabilecek, medeniyetlerini bu dersler üzerine inşa edebileceklerdir. Bu medeniyet inşası sıklıkla şairin dizelerinden de taşarak diriliş muştusunu duyuracak nesillere şöyle ulaşacaktır:

“Günleri bıraktınız takvimle uğraştınız/Suyu özlediniz de aramadınız/Harût ve Marût’u dilsiz eden/Saçlarından peygambere büyü ören/Uykuyla ilgili su ve kuyu bilgilerini/Taşları deler deler de su gelir/Işık bir engerek gibi/Vecde gelmiş bir devenin/Bol arılı sesi gibi döner döner de/Bir Tanrı mahkûmunu arar/Suyu arayan adam değil/Suyun aradığı adam ol sen de/sen Doğu olursan güneş sana gelecektir/sen kuşluk olursan kuş sende ötecektir/Sen kuyuda oturacak bir ders taşı bulursan/Bir kabri dışında oyan yontan değil/İçinden insan biçiminde kışkırtan olacaksın” (Karakoç, 2015b: 209)

O halde hayattan çekilse de peygamberlerin yolundan giden, “İnsanla peygamber arası basık bir gürültü içinde” (Karakoç, 2015b: 73) bocalamayan insan, daimi bir İslam medeniyetini yeşertecektir. Birbirinden şimdi uzak sanılan bu ikilinin yakınlaşmasından mutlu bir çağ doğacaktır.

Bu noktada Karakoç’un peygamberler ile devlet liderleri arasında kurduğu bağlantı da oldukça dikkate değerdir. Toplum, kendi kahramanını çıkarırken sosyolojik ve tarihî şartlar rol oynuyorsa da o toplumu var eden kahraman da aslında tam olarak kaderin veya misyonun buyruğunda görev yapmaktadır. Yani “Kahramanların en ideal çizgisi olan peygamberler, Allah’tan bu kurtarıcılık görevlerini alıyorlar. Veliler, millet ve halkların kurtarıcıları önderler de hep bu temel mesajla ilgi kurdukları, gönül ilgisi kurdukları ölçüde kahramanlığa hak kazanıyorlar.”

Zira bir kahraman, hakikati görmezden gelmeden, günlük politika yapsa bile günlük politikacı olmayan adamdır. Sürekli olarak halkını tıpkı Hz. Musa’nın kavmine durmadan işaret ettiği arz-ı mukaddes gibi belli bir hedefe götürmeye çalışır. “Kahramanın halkına gösterdiği yol, diriliş yoludur. Hazreti İsa’nın ölüleri diriltişi gibi peygamberler ve onların yolundaki kahramanlar ölü gönülleri diriltirler, ölü ruhları ayağa kaldırırlar, düşmeye yüz tutmuş halklarının başlarını yeniden yükseltirler.” (Karakoç, 2014a: 66-67)

Oysa günümüzde artık dinin yerine devrimin, din önderlerinin yerine devrim önderlerinin adı anılır olmuştur. Batı, yavaş yavaş Hz. İsa’nın tanrılığından kurtulmakta onun yerine bazı çağdaş kişiler tanrılaştırılmaya başlanmaktadır. Sanatçının “Şahıs kültü” olarak adlandırdığı bu durum “ekonomi putları, politika putları, devrim ve ideoloji, müzik, spor, sinema putları” gibi olguları doğurmaktadır. İşte tam da bu noktada Karakoç Hz. İbrahim’in baltasını yardıma çağırır:

“İrili ufaklı putlarıyla Batı ve Doğu, Hz. İbrahim’in, hakikatin şimşegi olan baltasına muhtaç. Âdeta onu bekliyor.

Ah, ne olurdu, Hz. İbrahim’in, Hz. İsa’nın ve son Peygamberin hakikat şimşegi, bir diriliş meş’alesi gibi, insanlığın üzerinde kamçısını şaklatsaydı da, birden aydınlanan çağın gecesinde bu meş’alenin altında put homongoloslarının ecinniler gibi şeytanların bilinmedik ormanlarına doğru kaçıştıklarına tanık olsaydık.” (Karakoç, 2015ç: 101-102)

Yazara göre Hz. Âdem’den bugüne kadar insanlık tarihi, insanın var oluş serüvenine çok benzer. İnanama ihtiyacı bu sürecin en başat elemanı olarak dikkati çekmektedir. Hz. Âdem’den Hz. İbrahim’e kadar olan dönemi insanın çocukluk evresine benzer. Bu zaman zarfında insan uyarılara kulak asmaz. Hz. İbrahim, oldukça net bir çağrı yaparak insanları doğru yola davet etmiş, bu süreç de olgunluk evresini başlatmıştır. Bu eşsiz çağrı insanlığı derinden sarsmış ve Hz. Musa’nın getirdikleri, bu temel üzerine oturmuştur. Hz. İsa ile insanda Allah algısı derinleştirilmeye çalışılmış, inanç ve aşk duygusu yan yana gelir olmuştur. Hz. Muhammed ise bu konuda adeta son noktayı koyarak “Allah yolu”nu ebedi bir şekil halinde çizmiştir.

Şu durumda Karakoç’a göre peygamber hayatı, baştan aşağı bir medeniyettir. Hakikat medeniyeti bir ağaca benzetilirse, peygamber hayatı bu ağacın çekirdeği gibidir. Medeniyet bu hayatın açılımından ibarettir. (Karakoç, 2015h: 64)

Bu açıdan onlar medeniyetlerin manevi temellerini atmışlardır. Her peygamberin gelişi aslında başka bir medeniyet dönemine öncelik etmiştir, denebilir. Hatta yazara göre maddi medeniyet atılımlarında bile peygamberlerin öncülük ettikleri görülür. Mesela İdris peygamberin terzilerin, Nuh peygamberin gemicilerin, Davud peygamberin demircilerin, Lokman peygamberin tabiplerin piri sayılmaları ve diğer pek çok peygamberin de hep meslek pirleri olarak görülmesi. Bu yönüyle “Metafizik dünyamızın anahtarlarıyla birlikte medeniyet şehrimizin ana kapı anahtarları da yine onların kutlu ceplerindedir. Medeniyetler ne kadar sayıca çoğalırsa çoğalsınlar, aslında tek bir medeniyetin süreği, dönemeci ve varyasyonu olarak medeniyet tarihinde yerlerini almışlardır. O tek medeniyet de Hakikat Medeniyeti, Allah’ın birliğine dayanan medeniyettir. O medeniyetin de getiricileri şüphesiz peygamberlerdir.”

Demek ki peygamberler, inançlarımızı, ruh dünyamızı damıtarak saflaştıran görevliler oldukları gibi maddi ve manevi yönden medeniyetlerimizin de kurucularıdır. Onlar, *“toplumun çözülmesini ve çökmesini önleyen büyük kurucular, kültürün yeni doğuşçuluklarının öncüleri ve müjdecileri, ruhun dirilişinin hakiki yoğurucuları, medeniyet hamlesinin sürdürücüleridir de”*. (Karakoç, 2013c: 110-111)

Peygamber tasavvurunu medeniyetlerin dirilişi, direnişi ve yok olmak üzereyken tekrar ayağa kalkması gibi evrelerle ele alan Sezai Karakoç, bu bakımdan farklı bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Sanatçının özellikle *Yitik Cennet* adlı kitabında ele aldığı bu yaklaşım insanoğlunun var oluş serüvenini medeniyete, medeniyetleri de peygamberlere bağladığı dikkate değer bir husustur.

Buna göre yazarın medeniyet evresinin, buna bağlı olarak insanoğlunun, başlangıcı kabul ettiği ilk peygamber Hz. Âdemdir.

İlk Sağanak: Hz. Âdem yahut Toprak

Medeniyetleri var eden insanlardır. Bu nedenle Hz. Âdem'in yaratılması uygarlığın ilk özünün de toprağa düşmesi demektir. İlk insan medeniyet meşalesini yakan, onu tutuşturan bir ilk taşıyıcıdır bir bakıma. Bu yüzden Karakoç, Hz. Âdem'i insanın kaderine teşbih ederek cümlesine başlar:

“Âdem’le Havva’nın Cennette öncesiz ve sonrasızmışçasına mutlu bir hayatı yaşadıkları zaman gibiydi hayatımız Batı’nın soluğu bize gelmeden önce. Bu soluk bize ne zaman geldi? Bu soluk geldiği için mi değişmeye başladı yüzümüz? Bozuldu ve bir maskeye dönüştü? Dağlarda bilinmeyen bir bitkiyi yiyip de ondan gizli ve sürekli bir zehirlenmeyle yüzünün biçimini ve yaşamasının anlamını yitiren bir varlığa mı dönüştük?”

Bu sorular ontolojik kuşkuyla birleşince Sezai Karakoç'ta bir medeniyet dönüşümü metaforik bir biçimde Hz. Âdem'in şeytanla karşılaşma anına götürür bizleri. Şeytanın içerden ya da dışarıdan gelmesi önemli değildir. Mühim olan şeytanın çağrısını dinleyen kulağın içerde hazır oluşudur. O halde bu hem Âdem hem de medeniyet için bir düşünüş demektir. Bu açıdan şeytansız insan olamayacağı gibi başka uygarlıkların soluğunu ensesinde hissetmeyecek bir medeniyet de olamaz. Zira güçlü toplumun Âdem'in şeytanla karşılaşmasına benzer bir biçimde yenilir gibi olup düşmesi, sonra pişmanlık duyup ayağa kalkması ve başka güçlü uygarlıklarla karşılaşmalar yapması gerekir. O halde düşünüş, dirilişin ön şartıdır.

Düşüşü yaşayan medeniyet bir açıdan seçilmiştir. Çünkü önemli olan bir medeniyetin düşmeyişi değil, düştükten sonra ölmeden tekrar ayağa kalkabilmesidir. Bu durumda o toplum daha sağlam neşvünema bulacaktır. Çünkü “Düşüş, fizik anlamlı yaşantıya metafizik bir anlam getirecektir. Düşüşsüz hayat, bir fizik akıntısı, bir biyolojik devinimden başka bir şey değil. Ama düşüş bir dirilişi getirirse, hayat, fiziği aşkın bir deneyle zenginleşmiş, transandantal anlamına kavuşmuş olacaktır. Hayat, ıstırap ve azaplardan sonra gelen ruh yücelişlerinin sırrına erecektir. Görünmeyen dünyadan yankılarla sonsuzluğu dünyadayken yaşayacaktır insan. Hayat ölümle terbiye edilmiş, ölüm buzhanesinde dinlendirilmiş ve tabaklanmış olacaktır.”

Bu düşünüş evresine sebep olarak Hz. Âdem için yılanı gösteren Karakoç, medeniyetleri de yıkıma götürecek yılanların olduğundan söz eder. İnsanlık ruhunun da yılanları vardır ona göre ve bunlar iki uygarlık bir araya geldi mi

hemen köprü durumunu alırlar. Tıpkı Avrupa gibi bütün güçleriyle medeniyetlerin üzerine çullanırlar. Ancak yazara göre yılanların da zaafı vardır. Örneğin, yılanları istenilen yere hareket ettirmek için musiki yeterlidir. İşte medeniyetlerin ruhundaki uyumlu musikiler yılanları bertaraf etmeye kâfidir.

Bu noktada Havva'nın yaratılışı adeta hakikatin bir fon olmadığını kanıtlayacak unsurdur Karakoç'a göre. Onun yaratılışı kadının varoluş ayinine katılmasıdır. Bu yolla Âdem de varlığını duymaya başlamıştır. Havva, bu açıdan ilkin belirsizdir. Âdem'e bir çıkma, onun bir dipnotu durumundadır. Ancak asıl metnin anlaşılması için kaydı gerekli bir çıkmadır. Âdem'in kendini gerçekleyebilmesi, cennetin cennet olabilmesi için var edilen bir çeşit sınama vasıtası konumundadır yaratılan bu eş.

Bu sınav bir süre sonra kadın zaaflarında şeytanın boy göstermesiyle yaşanacaktır. Medeniyetler de aynen bu yaradılışa gebedir. Zira her uygarlık saf ve masum bir çocukluk yaşar. Sonra bir nevi dişilerini doğururlar. Sonra o diş aracılığıyla diğer medeniyetlerle bağ kurarlar. Bu bir boy ölçüşmedir. Bu sınavı başaramayan medeniyetler tarihin tozlu raflarına kaldırılırken inanç duygusuyla başarıya ulaşanlar cennete kavuşurlar tekrar.

Bir anlamda Âdem medeniyetin ölü özü, Havva ise sonradan doğan özgür edebiyattır, denebilir. Erkek öle diş özü arasındaki diyalog yabancı ülkelerin tarlası olacaktır. İşte bu tarla sayesinde dış dünya ile ölümcül alışveriş başlayacaktır. Karakoç bunu medeniyetin varoluş sınavı olarak nitelendirmektedir. Bu metabolizma sonunda kendini yitirmeyen medeniyet gerçek medeniyettir. Böylece özgürlükten günah duygusu doğmuş olmaktadır. Âdem'in Havva'nın önünde özgür olması gibi medeniyetin ölü olan din de ilkin edebiyat ve sanat önünde özgür olur. Ancak bu bazen tehlikeli olabilir. Sanat ve edebiyat kendini doğuran bir ana özü olan dine yanlış pencereler açarsa uygarlıkların düşüşüne geçmesi kaçınılmaz olacaktır.

Bu noktada Âdem'i düşüşüne geçiren unsur olarak Karakoç, buğdayı örnek verir. İnsanın içten bir zarurete bağlı ve özgürlüğünü yok eden bir nesneye mahkûm oluşunu "buğday" ile sembolize eden yazara göre, bu bitkinin de eklenmesiyle sınav tam bir tekâmüle erişmiş olmaktadır. Buğday cennette, sonsuz zenginliğin içinde fakirliğin, imkânın içinde zaruretin tohumu olarak boy göstermiştir. Ebedilikten bir parça olan Âdem'in hayatına faniliğin mayasını katmış, böylece insanlığın varoluş dramı doğmuştur.

Aslına bakılırsa Âdem'in Âdem olması için buğday şarttır, onun yasak meyveye dokunması lazımdır. Önce vücut hasta olacak ardından hücreler sıhhat bulacak ve sağlığın kıymeti anlaşılacaktır. Yazara göre medeniyetler için de durum bundan pek farklı değildir. Başlangıçta insan onu bir cennet özlemiyle benimser, en tatlı yanıyla yaşar. Bu saf yaşayış halidir. Ama bunun sonsuza dek böyle devam etmesi mümkün değildir. Faniliğin sınırı bir yerde gözükmeye başlar. Zaruret, hürriyeti bastırmak ister. İnsan hakikat, güzellik ve iyilik idealarından örülü

bir dünyadan uyanıp realitelerle karşılaşır. Medeniyetler de aynı şekilde bir düş gibi yaşanan dönemlerden sonra realitelerle karşılaşmak ve varoluş savaşına girişmek zorundadır.

Karakoç, Âdem’le Havva’nın cennetteki güzel evrelerinin ardından yeryüzüne inerek toprakla buluşmasını tam bir geri dönüş olarak nitelendirir. Çünkü toprak, insanın temel malzemesidir. Toprak uykuda olan ilk insanî yığındır ve Âdem’le bir ruha kavuşmuştur. İşlediği suç ilk insanı, tekrar kendi malzemesine döndürmüştür. Çiçeğin gövdeye, ehli olanın ehliğin şartlarını şaşırdığı için yabana gönderilmesidir. Burada kınama yoktur, amaç olgunlaşmak için yeniden başlamaktır.

Sanatçı burada da oldukça başarılı bir benzetme kurarak toprakla buluşan insanın sürçmesini uygarlıkların tökezlemesine teşbih eder. Medeniyetlerde de bir çöküş, bir kriz onu ilk malzemeye, ilk bilgi ve inanç temellerine, hatta onları muhasebe etmeye âdeta yokluk ve hiçlik kütesinin çekirdeğine yöneltecektir. Burada bitiş ve dinlenip tekrar yeniden ibdaya dönebilme imkânı iç içe durmaktadır. Uygarlık bu evrede ya tamamen yok olacak ya da hayat özü kalmış bir noktadan yeniden fışkıracaktır.

Bundan sonrası ise Âdem’in trajedisine kapı aralar niteliktedir. Zira *“Uzaklaştırma yaklaştırma içindir. Ayrılık buluşmaya doğrudur. Yitirme, bulma arzusunu uyandırır. Gurbette söylenir sıra şarkısı.”* Hz. Âdem’in dünyada geçirdiği zamanlar aslında onun özlem duyduğu baki âleme yol almasına bir vesiledir. Dünya hayatı onun için bir çile gibidir. Ateşte yanmak, kurban edilmek üzereyken bırakılmak, kuyulara atılmak, kervanlarda satılmak, taşlanmak, balık karnında kalmak, yaralarla mücadele etmek nasıl diğer peygamberlerin çilesiyse Âdem’in çilesi de dünya hayatına atılmaktır. Çünkü kolay elde edilen imanın inkâra dönüşmesi de kolaydır. Ama çile çekilerek kazanılan nimetler her türlü fırtınaya daha dayanıklıdır.

“Hakikat ruhumuzun kulağına fısıldayarak der ki: boş durma insanoğlu, imanını imtihan ettir. İbrahim ol, inkârların ateşine bulan, ama yanmamak şartıyla insanoğlu. Yusuf gibi eşyanın karanlığına in ve orada da Allah’ı anmayı unutma. El kervanlarına katıl, düşünce ve sanat oymaklarını kelebek gibi değil, arı gibi dolaş, karınca gibi harmanlarını arşınla. Ta çıktığın noktaya döndüğün zaman mana gelini kendini sana teslim edinceye kadar.”

Âdem’in dünyada cenneti özlemesi ile aslında dönüşün yarısı tamamlanmış olur. Zira o, yüzünü Allah’a dönmüştür. Oluşun sınırlarını zorlayan bir aşk sarhoşluğu içine girmiştir çoktan. Batan uygarlıklar da bu iç özleyiş ve rönesansı duyurur kendine. Bir yeniden doğuş isteği sarınca toplumları diriliş kaçınılmaz olacaktır.

Karakoç’a göre bu uzun serüvenin sonunda ise varış bu kutlu yolcuları beklemektedir. Madde ve ruhtan yaratılan insan, eşyanın bile ulaşamadığı o

yaratış bölgesine varmış, yücelmiş, peygamber ve halife olmuştur. Hz. Âdem, dünyaya düşüşünün anlamını bilmiş, hemen ardından da yücelmenin sırrına ermiştir. Bu da ölüm gelmeden önce ölmek düsturu ile sağlanmıştı aslında. (Karakoç, 2015h: 7-32)

Sezai Karakoç buraya kadar Hz. Âdem peygamberin hikâyesi üzerinden adeta modern bir medeniyet metni kurgulamıştır. Yazar Âdem'in kendi özüne yani toprağa dönmeden tekrar eski cennetine kavuşamadığını anlatırken aslında bu medeniyetin yani Doğu uygarlıklarının çocuklarına seslenmektedir. Onlar da kendi özlere olan İslâm'a dönerek medeniyetlerinin kadim zamanlardaki güzel günlerini görebileceklerdir. Avrupa gibi şeytani sistemlerin hiçbirisi ışığın bir gün elbet yükseleceği Doğuya galebe çalamayacak hak ile batıl savaşında illa ki hak galip gelecektir.

Şu halde Hz. Âdem bir uygarlığın doğuşu gibi var olmuş, Havva'nın zaafları kıskacında çökmüş, özüne kavuşunca direnerek tekrar dirilmiştir. Yani Âdem'i, Hz. Âdem yapan topraktır. İnsanlık da bu kadere yazgılı bir biçimde özünden dirilecektir.

İkinci Sağanak: Hz. Nuh yahut Su

Sezai Karakoç Hz. Âdem ile başlattığı medeniyet serüvenini bazı resul ve nebilerin hayatları üzerinden adeta yeniden tesis eder. Her peygamber uygarlıkların bir basamağını temsil edecek, en nihayetinde merdiven tamamlandığında ulaşılabilecek yerde de Hz. Muhammed bizleri karşılayacaktır. O, medeniyet sağanağının durulmuş, açılmış ve dünyanın günlük güneşlik bir mevsime kavuşmuş hali gibidir. Bu açıdan toplumlar için ikinci sağanak Hz. Nuh'tur.

Hayat ne trajedi ne komedi ne de dramdır. Aksine bunların uyumundan doğan yekpare bir bütündür. Ancak uygarlıklar bütün bu duyguların yarattığı olağanüstülükleri birbirine karıştıracak ve ahengi bozacak felaket çağırıcılarıdır. Bu yüzden hemen her çağda insanlık ruh sağırı, ruh körü, ruh meflûcu durumuna düşmektedir.

“Nuh Peygamber'in, Salih, Hûd, Lût, Yunus peygamberin gönderildiği kavimler bu durumdaydı. Körleşmişlerdi, ruhları kararmıştı. Zekeriya Peygamberi, hakikat sistemini unutturmamaya, Yahya Peygamberi de diriltmeye çalıştığı için öldürdüler. Bu toplumlar ruhça tam donmuş, ölü hale gelmiş toplumlardı. Bu yüzden kendilerine hakikati söylemekten başka bir şey yapmayan ve böylece de kurtuluşlarına yardım eden yol göstericileri öldürmekle karşıladılar!

İşte böylesine körleşmiş ve sağırlaşmış, gerçeklere ruhunun kulaklarını tıkamış ve kapamış toplumlara ilahî ceza gelmekte ve onlar tabiat aracılığıyla korkunç bir şekilde cezalandırılmaktadır. Belki de tabiatın aracılığı bile görünüşten ibarettir. Ses şeklinde, rüzgâr şeklinde,

ateş ve deprem şeklinde, yükselen su şeklinde görünen ceza, belki de keyfiyetini bilemeyeceğimiz bir mahiyet taşıyor. Görünüşler böyle, ama gerçeklerini ancak Allah bilir.” (Karakoç, 2014b: 132)

Hız. Nuh’un kavmi de asloani unutmuş, adeta toplumun üzerinde metafizikten fiziğe kara kara bulutlar toplanmaya başlamıştır. Yıllar sonrasında “İçimde Nuh’un en yeni tufanı” (Karakoç, 2015b: 119) diye haykıran şair, bu noktada medeniyetlerin çöküşünü Nuh kavmine benzetecektir. Zira uygarlıklar da aşk, erdem, fedakârlık gibi yüce duygular kabuk bağlayınca ölümcül tehlikeyle karşı karşıya kalırlar. Bu felâketi ancak büyük ruh adamları sezer, halkı uyarmaya çalışır. Tıpkı Hz. Nuh’un halkına seslenişi gibi. Ancak görmeyen gözler, işitmeyen kulaklar ve bu yol göstericileri dinlemeyecek koskoca bir medeniyet mukadder olanı yaşayacaktır.

İşte bu noktada tufan yaklaşırken Karakoç, çıkış kapısı olarak Nuh’un gemisini gösterecektir. Bu gemi yazara göre inanmış bir topluluğun sembolüdür. “İnkâr ve isyan ağırları göklere erse, daha doğrusu isyan ve günah alevlerini söndürmek üzere Allah’ın buyruğuyla yükselen sular göğün su çizgisiyle birleşse, yine korkma, bu iki çizgi arasında sen O’nun güvenli gemisinde sıcacık rüyalar içinde mışıl mışıl uyuyacaksın.” (Karakoç, 2015h: 37)

Karakoç için bu gemi her dönemde bir çıkış noktası gibidir. Hangi süreçte ya da evrede olursanız olun buhranların içinden kurtuluşu müjdeleyecek Nuh’un gemisinden bir parça olacaktır. O, varlık mücadelesinde hakkın galibiyetinin simgesi durumundadır.

“Nuh’un bir işçisiydim/Günlüğümü biriktirdim tahta aralarında/Bulursanız Nuh’un gemisinden bir parça bir kalas/İçinde altın vardır işte bu işaretler sana/Altının üstünde Nuh’un mührü/Dünyanın en ilkel yazısıyla/İlkel ama sade ilkel ama canlı/İlkel ama güzelliğiyle çarpar insanı” (Karakoç, 2015b: 203)

Bir medeniyette de yok oluş çanları çaldı mı insanlar tıpkı bir geminin içinde toplanır gibi bir diriliş düşüncesi etrafında toplanmalıdır. Nuh’un gemisi adeta bir rönesans müjdecisidir. Nasıl gemiye her çift hayvandan bir tane alındıysa medeniyeti var edecek her kök duygu, inanç ve düşünceden alındığı takdirde toplumlar yeniden hayata, aşkla, umutla, inançla sarılacaktır. (Karakoç, 2015h: 38)

“Yeni değil eski bildik bir fırtınadır bu/Odisseus bunda erdi suların yedi türlü sırrına/Sanıkla ölü arasındaki farka/Öç bilgisi ustahğına/Batmışız gün olmuş boğaza kadar/Her öç kumunun gelip yerini aldığı bu akışa/Bir üfürüşte bütün evleriyle ve eviçleriyle/Tersine döndüğü Âd ve Semud’un/Ki yerden yüz metre yukardan/İçeni kalmamış aptal bir şarap/Boşanmıştı bir şehir ölüsünün üstüne/Sarı koyu bir lekedir o şimdi bile/Ağırbaş taşlar üstünde/Suyunda balık olan Nuh halkı battı” (Karakoç, 2015b: 164)

diyerek satırlarına Nuh tufanını düşüren şair, suların aslında zaten ölmüş bir medeniyetin üzerini örttüğünü anlatacaktır.

Yoldan çıkmış bir kavmi helak eden su, aslında Hz. Âdemle var olma mücadelesi veren insanoğlunun Hz. Nuh ile hayatını sürdürebilme imtihanından geçtiğini gösterir. İnsan medeniyeti doğmuş, büyümüş, gelişmiş, başlangıçta yalnızca var olma çabası içinde olmuştur. Ancak daha sonra bu gayret, devam etme uğraşına dönüşmüştür. Başlangıçta kurucularının kafasında adeta bir cennet hayatı içinde yaşayan uygarlıklar, zaman faktörüyle karşılaşınca bir mücadele içine girecektir. Hayatta kalma, devam etme imtihanına dönüşecek olan bu süreçte medeniyetler, statikle savaşıacaktır. Onu ne zaman dinamiğe dönüştürdüler işte o zaman selamet sularına çıkılacaktır.

Bunun içindir ki “cenneti çocukluğumuzun bir imajı, Hz. Âdem’in gelişini bülûğün konkreleştirilerek hayal edilişi, Nuh Tufanını çocuğun doğuşunun ilkel insanda doğurduğu bunalımın dış âleme yansıtılan illüzyonu gibi düşünmek”, buradan da insan ruhunun bu evrelere aşına olduğunu, hemen her dönemde bu durumlarla karşılaştığında hafızasının canlandığını hesap etmek gerekir. Zira “*Ruhumuz kaderden ve tarihten yansıyanı, yaşaya yaşaya kurallaştırmıştır.*” (Karakoç, 2015h: 45)

Bu yüzden Karakoç, Nuh Tufanını her dönem yaşanabilecek bir olay olarak değerlendirir. Zira medeniyetler ilk insandan itibaren aynı sınavlardan hep geçmiştir. İşte tam da bu yüzden

*“Lût şehri ansızın gelen gök sesidir/bardaktan boşanan
İskenderiye’dir/Isparta bir güz kırağısı Kudüs bitmeyen bir kış/Roma
bir şimşek çakışında bir kere daha yakılır/Atina’yı bir lodos çizer
ufuklara/Sonra birden silinir ters dönmüş bir fırtınayla/Bir boğa
rüzgârıyla sabahın lambası bir poyrazla/Nuh şehri boğulmuştur/O
kurtaran geminin enkazı yoktur/Çünkü o gemi ölmemiştir/Bir şelale
üstündedir sağdır dipdirdir/Bir yay gibi yeni bir çağa gerilmiş/Bir
tufan öncesinin telaşı içindedir/Üflenecek sur için kulağı
kiriştedir/Her deprem ölü bir şehrin öfkesidir/Zavallı bir diriliş
girişimidir/Eski olan kendini yapmak için/Yeninin düzgün taşlarını
devirir”* (Karakoç, 2015b: 161)

Sezai Karakoç, Nuh Tufanını sadece Allah’ı tanımayanlar için bir ceza olarak değil aynı zamanda Allah’a inananlar için de bir sığınma olarak ele alır. Su, tufanda bir ceza mekanizması olduğu kadar, üzerinde yol alan gemiyle terbiye edildiğinde bir nimete dönüşecektir. Tufan hem bir arınma hem de yeniden doğuştur. O aslında topyekûn bütün site kentlerinin doğuşudur. Mekke, Medine, Kudüs, Şam, Bağdat, İstanbul onun çizdiği istikamette yıllar sonrasına uzanacaktır. Bu açıdan gemi “minyatür bir hakikat sitesi olarak Nuh’un çizdiği rotada yolunu alıyor”dur. Gemiye aynı zamanda bir “çile gemisi” ve “ruhun çile dönemini aşma halinin sembolleşmesi” olarak nitelendiren Karakoç, ilk insandan itibaren varlık mücadelesini şu estetik benzetmelerle izah eder:

“Toprak gafletti. Sular ‘hâl’di. Gemi ‘intisab’dı. Cûdi Dağı, ‘Makam’ oldu.

Evet! İnsanlık, Hz. Nuh’a kadar âdeta sadece ‘hâl’ bağışlarına ermişti.

Tufan büyük cezbe olarak en büyük ‘hâl’ oldu. Ve ondan sonra makam yıldızı doğdu. ‘makam’ çağı açıldı.

Evet, vakti Cûdi Dağı’nda yeniden ‘zaman’a kavuşturmak.

Toprak, ‘fark’tı. Tufan ‘cem’ oldu. Cûdi Dağı’na iniş, ‘fark’a dönüş oldu. Yani ‘ikinci fark’.

Evet, inançsızların arasından sıyrılan Nuh kafilesini, tufan çilesini çekerek yeniden arza tam olgunluğun dolunayı gibi geri döndü.” (Karakoç, 2015h: 49-50)

Sanatçının buraya kadar üzerinde durduğu Hz. Nuh ve tufan hadisesi aslında tam olarak insanoğlunun varlık serüveninin ikinci sağanağıdır. Zira Hz. Âdem ile hayatta kalma mücadelesini kazanan insanlığın, sözünden döndükten sonraki ilk dirilişi gerçekleştirebilmesi onun gelecekteki varlığını gösterir niteliktedir. Şu halde bu iki aşamadan geçen âdemoğlu artık bundan sonra ömrünün sonuna kadar ölümlere uğrayabilir ancak diriliş umudunu kaybetmediği takdirde tekrar derin bir rönesansla var olabilir.

Öyleyse Sezai Karakoç’un Nuh’un gemisini uygarlıkların protoplazmasını taşıyan bir metafor olarak ele aldığını söylemek mümkündür. İnsanlık güneşinin çıkacağı zamana kadar sürekli kara bulutlar taşıyan medeniyetler, bu ikinci sağanak ile suya ermişlerdir aslında. Toprak nasıl var oluşu haber verirse, su da günahları yok eden, yeni başlangıçları müjdeleyendir. Bu açıdan Hz. Âdem toprakla ilk sağanağı beklerken, Hz. Nuh suların üzerinde ikinci yağmurla mücadele etmiştir. Sonuç olarak bu sağanak, Karakoç’un bütünüyle peygamber algısı üzerinden kurguladığı medeniyetler sisteminin önemli bir evresidir, denilebilir.

Üçüncü Sağanak: Hz. İbrahim yahut Ateş

Sezai Karakoç’un uygarlığa koşturduğu sistemin üçüncü adımında Hz. İbrahim bulunur. Toprak ve su önünde galibiyetini ilan eden insanın ateşe karşı vereceği en büyük sınavın bir diğer adıdır Hz. İbrahim. Âdem’le var olan insan, Nuh ile suyun yüzeyinde yeni bir dirilişi muştularken İbrahim’le millet ateşi yakılacaktır. Bu yüzden İbrahim, “Günlük hayatı mite çeviren. Metafizik’in masalsılığını realiteye dönüştüren. Ruhun lirizmini, şiirin ruhunu meleklerin ellerine bırakan ve onların yoğurduğu bu balçığı, insanın sürekli ruh hilkatinde kullanabileceği bir malzeme olarak bilen ve kendi sürekli dirilişinde böylece kullanan”dır.

Yazarın çizdiği İbrahim portresinde temel mesele onun “Tanrı pervanesi” olmasıdır. Çünkü İbrahim Nemrut’la savaşı ki Nemrut nefsin sembolüdür. Nefis ise aslında insan için ateştir. Bu noktada İbrahim’in ateşi sevgiyle kabullenmesi ve ona doğru koşması sevgiliye kavuşmak aynı zamanda nefsini yenmek içindir. Bu koşuş sonucundadır ki Allah, onun kalbinin bu kahramanlığına karşılık İbrahim’i dostu ilan etmiştir. Bu bir bakıma “fenâ fillah”tır. Yani Allah’ta yok olup tekrar onun varlığı ile bir olarak doğma. Nasıl kozmik anlamda kıyamet olduktan sonra fiziki ve ruhi basübadelmevt gerçekleşecektir, o halde önce ölmek gerekir. “İnsan nefsi çarmıha gerildikten sonra ruhun İsa’sı doğar.” (Karakoç, 2015h: 57-59)

Hız. İbrahim’in ateşle imtihanı aynı zamanda hakkın galip gelme savaşıdır. Çünkü onun hakikat sancısı göz ardı edilemez. İbrahim ışığa ulaşmak için âdeta karanlıkların mahpusu olmuştur. Yıldızı, ayı, güneşi görmüştür. “Kalp mühürlerini açtıran şafaklar” yaşamıştır. Ruhunun ufkunda yalancı hakikatlerin batışlarını izlemiştir. “Ben batanları sevmem” sözünü söyleyebilecek merhaleye ulaşmıştır. Bu hakikat uygarlığı aslında metafiziğin en baştan temellendirilmesi olacaktır. Bu açıdan İbrahim Peygamber, insanlığın olgunluk dönemine karşılık gelir. Onunla iman duygusu çok net bir biçimde kendini gösterir.

“Hz. Âdem’den Hz. İbrahim’e kadarki devrede, âdeta, insanlık söylenene kulak vermiyor. Çocukluk gibi. Nuh, Salih ve Hûd, hattâ Lût vak’alarının aslı budur. İlk olarak Hz. İbrahim’ledir ki insanlık, loş inanmaktan koparılmış, açık ve seçik, güneş gibi pırıl pırıl bir inanışa çağırılmıştır. Bu ilân, insanlıkta büyük ve unutulmaz bir tesir yapar. Hz. Musa’nın getirdiği bu temel üzerine oturur. Hz. İsa ile kişide Allah inancının mümkün derinleşmesi denenir. En üstün insan ve peygamber son peygamberle bir yekûn çizgisi çekilir. Allah yolu ebedî bir şekil halinde tespit edilir.” (Karakoç, 2015d: 34)

Karakoç’a göre Hz. İbrahim’in hakikat adına ulaştığı son nokta, gerçek inanış ve samimiyetten ibarettir. Bu içtenlik onu ateşten kurtaracak ve Allah dostu yapacaktır. Sanatçı şiirlerinde zindandan çıkışı, sonsuz kurtuluşu İbrahim’e teşbih edecek, ateşlerden çıkışın ona mahsus olduğunu, kurtuluş için onun ruhuna sahip olmanın gerekliliğini yazacaktır:

“Ama yağmurlardan/İbrahim’e mahsus/Ateş hikmetini emmiş/Emmiş emmiş ve ezberlemiş/Eşkîya mezarlarını deşmiş/Deşilmiş mezarlardan gözükmüş/Pencere açmış ölüm zindanına” (Karakoç, 2015b: 388)

İşte bu yüzden yazara göre İbrahim, bir fecirdir. Yeni bir “devrim”, bir “oluş” ya da “diriliş”tir. Âdem’den sonra insanlığın üçüncü atası olan ve aslında tüm semavi dinlerin kesişme noktasında bulunan İbrahim Peygamber, “insanı hayvanlığa düşmekten” kurtaran, “İslam Milletinin Dirilişi”ni müjdeleyen, “Hacer-i Esved etrafında, Tanrı Evi, Tanrı Evi’nin etrafından bir millet” yükseltendir. Yazara göre, bir milletin yükselişinde de en temel argüman samimiyettir.

Karakoç, bu noktada Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'i kurban etmesi üzerinde durmaktadır. Bu olay bir sorgulamadır aslında. Bu bir çeşit alinyazısının iradede gerçekleşmesidir. Kurban insandır, oğuldur. Bıçağın kurbanı uzanışı için dilin anlatamayacağı, akılları durduran, gönüllerin ezileceği bir coşku gerektir. Bir mahkûmluk gibi görünmesine rağmen bir mazhariyettir. Şüphesiz bedeli çok ağır bir mazhariyettir. Bu Yunan mitlerinde karşımıza çıkan bir trajedi değildir. Zira ortada ne Prometheus, ne Sisiphos vardır. *“Burada Eski Mısır metafiziğinin fatalizmi veya eski Yunan'ın tabiat zaruretlerinin sembolleştirilmesi ve mitleştirilmesinden doğma kör ve mahkûm edici alinyazısı anlayışı söz konusu değildir.”* (Karakoç, 2015h: 65-71) Burada bir imtihan ve bundan doğan bir armağan vardır. Bir babanın özverisi ve bir oğlun kurbanlığa razı oluşu vardır. Sürekli sınav, sürekli özeleştir, sürekli samimilik, sürekli fedakârlık ve feragat insan ruhunun kemalini ve medeniyetin üstünlüğünün devamını sağlayan temel faktörlerdir. Hz. İbrahim'in İsmail'i kurban etmesi olayı ise bunların destansı zirvesidir.

Karakoç, bu olayı medeniyetin kodları ile birleştirdiğimizde karşımıza hakikat erlerinin sürekli bir kurban töreni ve ayini içinde olduğu gerçeğinin çıkacağını bildirir. Ona göre sabır, tevekkül, rıza, fazilet, feragat, medeniyet gibi kavramlar bıçak ve kurban modelinde sembolleşir. Ruhun zaferini maddenin üzerinde gözle görünür bir egemenlik iziyle donatmak esastır. Ruh serinliğini ve soğukkanlılığını muhafaza edebilmek, Tanrı'ya güvenini yitirmemek, beklemek ve ummak. Tanrı için Tanrı inancı için bir işaret belirleme, sonsuzluğun kıyısında yaşayarak ve bunu sürekli kılarak karanlığı yırtma, bu donanımın kazanıldığının işaretleridir.

Sanatçıya göre “Bıçak ve kurbanın karşılıklı alışverişinden insanın metafizik özgürlüğü doğacaktır.” Ancak bu özgürlük, sadece kişiyi ilgilendiren bir bağımsız olma evresi değildir. Bu, Tanrı için özgürlük kavgasıdır. Ya da Tanrı'ya köle değil kul olmanın bir biçimidir. Bunu başarabilen insan, aslında Tanrı'nın kulu değil halifesi olmaya adaydır. Elbette bu durum da gerçek kurtuluşun müjdeleyicisidir.

Karakoç, peygamber üzerinden kurduğu medeniyet algısının bu noktasında İbrahim'i bir “milletören” olarak değerlendirir. Çünkü bir toplumda iman duygusunu ören kahraman aynı zamanda o milleti de örüyor demektir. Burada yazarın milletten ne kastettiğinin anlaşılması oldukça önemlidir. O, millet derken ne bir ırk, ne de bir dil etrafında toplanan oluşumlardan söz etmektedir. Onun millet dediği şey, bir inanç etrafında örgütlenişten doğar. *“Millet, hakikat uygarlığını gerçekleştirme görevini ruhun tek yaşama besini yapmış, ülkü toplumdur.”* (Karakoç, 2015h: 76-79)

Karakoç, bu bakış açısıyla ortaya konulan millet üzerinden Hz. İbrahim'in medeniyet misyonunu çeşitli açılardan ele alır.

1. Öncelikle Hz. İbrahim dağılmış bulunan hakikat medeniyetini odağında yeniden toplayan bir önderdir. Kâbe'yi inşası, onun bu tarafının sembolüdür. Hz. İsmail'in kanı, medeniyeti diri tutacaktır. Medeniyet, kana susamış bir canavar değildir elbette ama onu besleyen enerji, insan kanı gibi değerli ve azizdir.
2. Medeniyetlerin ve milletlerin tarih içinde gerçekleştirmeleri her alanda kahramanların omuzlarında yükselir. Devamları da buna bağlıdır. Bu yüzden kuruluşlar hep bir mitos ya da destanla koşuttur.
3. Hakikat medeniyeti üç önemli gücün birleşmesiyle ya yükselir ya durur ya da düşer. Bunlar: Yıkıcılık, yapıcılık ve kuruculuktur. Bu üç güç Kur'an'da solcular, sağcılar ve öncüler olarak ayrılan üç gruba karşılık gelir.
4. Hakikat uygarlığının son ve en ileri hali olan İslam medeniyeti, doğuşundan sonra çeşitli sarsıntılar ve yıkılışlar geçirmiştir. Ancak bunlara hep bir önderle direnmiştir. Bundan sonra da en ideal biçimde İslam ruhunun dirilişi için önderler gelecektir.
5. Peygamber hayatı baştan ayağa bir medeniyettir. Temelinde hakikat bulunan bu medeniyeti bir ağaca benzetecek olursak özünde, çekirdeğinde peygamberler bulunmaktadır.

Hz. İbrahim'in hayatı, Karakoç'a göre hakikat medeniyetini yaşatıcı özlerin sembollerini toplayan kutlu bir dergidir. Mağara dönemi, metafiziğin temellendiriliş dönemi, ateş üstünde imtihan, iradenin olgunlaşması ve uygarlık insanının ortaya çıkmasıdır. Kâbe'nin yapılışı, toplumun, milletin doğuşu ve böylece medeniyet yapısının her yönden bütünlenmesidir. Kuş parçalarının tepelerden çağrılarak kuşun dirilişini görüş ise, sarsılan, yıkılışa yüz tutan bir uygarlığın dirilişine ışık tutmaktadır. Çünkü yıkılış ve düşüş, gerçekte unsurların çözülüşüdür. Diriliş, asıl unsurların bir araya gelmesi ve ruh üflenmesiyle oluşur. (Karakoç, 2015h: 80-82)

İşte bu ruh sanatçıya göre, yüzyıllar sonrasında bile hala İbrahim'in eliyle yakılmaktadır. Dağılan, bozulan, yoldan çıkan medeniyetler geriye dönüp İbrahim'e bakmalı ve akıllarını düzeltmelidir.

*“Ve gül Nemrud'un yaktığı ateşte açan/Koncalanan açılan
gelişen İbrahim'in elinde/Tatlı bir su içe gerçekler saçan bir
mağara/Urfa'da yıldızların yıldızlardan ayın aydan/Günün günden
fazla bir şey olduğu orada/Uzanan bir yarı ölü eli kirazdan
kiraza/Kirazsa hep aynı ıraklığı bozmamakta korumakta/İçilemeyen
bir su bardakta/Aklı düzeltmenin mümkünü kutsal balıklarla”*
(Karakoç, 2015b: 135)

Sezai Karakoç, medeniyet kavgasının bu üçüncü evresinde toprakla varlığa, suyla imtihana erişen insanoğlunun ateş ile kendini gerçeklemesine vurgu yapmıştır. Bu açıdan Hz. İbrahim, medeniyetleri ayakta tutacak olan samimiyet ve

iman duygusunun müşahhaslaşmış halidir. Onun ateşinden geçecek uygarlıklar da nihayetinde sağlam bir öze kavuşacak, bundan sonraki süreçlerinde çabuk toparlanacaktır.

Dördüncü Sağanak: Hz. Yusuf yahut Devlet

Sezai Karakoç'un düşünce dünyasının merkezinde duran uygarlık kavramı, peygamber silsilesinin bu dördüncü halkasıyla bir devlet biçimini almıştır. Hakikat temelli bu medeniyet Hz. Âdem'in önderliğinde Hz. Nuh'la varoluşsal hikmeti bulmuş, Hz. İbrahim ile inanç temelli bir forma bürünmüştür. Bu dördüncü sağanakta da Hz. Yusuf ile bir devlet etrafında toplanacaktır. Yani bu evreye kadar oluşturulan inanmışlar toplumu bu süreçte devlet olma bilincine erecektir.

Uygarlık, sadece toplum sistemi ve örgütlenmesinden ibaret değildir. Her şeyden önce teorik manada inanç, ülkü, düşünce ve sanat alanlarında temellendirilmiş olması gerekir. Toplumun bu teoriyi kavraması ve devlet kanalıyla yaşam alanında gerçekleştirmesi önemlidir. Devlet ve toplum, uygarlıkla eşit değildir. Fakat devletsiz ve toplumsuz uygarlık ise kâğıt üstünde kalmaya mahkûmdur. "İşte Filistin dağlarından Nil kıyılarına inen peygamber, insanlığın bu büyük umudunu gerçekleştirci ilahi bir misyonun sahibi"dir.

Sanatçının Yusuf Peygamber üzerinden kurduğu uygarlığın devleti tam olarak günümüz modern devlet algısına göndermelerle doludur. Yazarın ancak diriliş ruhuyla ulaşabileceğini ifade ettiği "Yitik Cennet"e varmak isteyen medeniyetlerin devletlerden geçmesi şarttır. Bu noktada Karakoç'un Hz. Yusuf üzerinden çizdiği devlet şeması şu alt mesajları barındırır:

1. "Devlet, en çok ilahi kudretin görüldüğü insanlık kurumu ya da kuruluşudur."
2. Devlet hem serttir hem de yumuşaktır. Bir devlet mekanizması yeryüzünden kalksa bile yerini alacak kurum mutlaka o mekanizmaya yakın olacaktır. Bu noktada yazar, Marx'ın yitik cennet yanılışına değinir. Onun dediği gibi devlet sistemini ortadan kaldırırsanız bile gerçekte pek bir değişmemiş olacaktır. Çünkü onun yerine geçecek olan, yine onun ruhunu taşıyacaktır. Siz sadece biçim değiştirebilirsiniz.
3. Peygamber devlet gücüyle dünyada kurduğu bu sistemin içerisinde kendi "öte devleti"ni gerçekleştirir. Mutlak olanın gölgesini kişilerin üzerine düşürür. "Katmerleşmiş toplum nefsinin karşısına çıkar. Mutlak, demoklesin kılıcı gibi asılı durur fânilik egemenliğinin üstünde. Tek kişinin tanrılaşarak hükümlan olmasının karşısına çıkarır Mutlak'ın egemenliğini. Halk egemenliğinin yozlaşmasını önler."
4. "Kutlu devlet" kişileri ve toplumu ezen putları kırarak onları kanatları altında yücelten bir mekanizmaya sahiptir. Bu da öç yerine affın gelmesi anlamını taşır.

5. Devlet için ekonomi bir araçtır. Aslanan hakikati insanlara duyurmaktır. Bu dünyada iken ötelere kokusunu onlara aldırmasıdır. Bu açıdan devlet yitlik cennete açılan kapıdır. Böylece "Devlet ruhülkudüsü soludu. İnsanlar, yeniden Mikail'in, Cebrail'in, İsrail'in ve Azrail'in gölgesinin devlet üzerine düşmüş olduğunu gördüler.
6. Bundan sonra devlet, Hz. Yusuf'la beraber sosyolojik anlamından çıkıp metafizik boyuta kavuşacaktır. Böylece devlet kavramının genel bir kanı haline dönüşmekte olan sosyolojik anlamı, batıl anlayışlardan temizlenecektir.

Bu devlet sistemi üzerine medeniyeti yerleştiren Karakoç, bu noktada uygarlıkların da bir tıkanma noktasına geldiklerinde özde ve kuramda bir dirilişin bütün yükünü omuzlayabilecek güçte olmaları gerektiğini vurgular. Ona göre düşüş evresinde medeniyetler, yeni bir arka plan kurmayı başararak bütün katılıkları kırarak yeni bir siteme açık olmalıdır. Fiziğin yerine metafiziği yerleştirebilmeli, zehirlenen kanın yerine taze kan olacak umudu taşınmalıdır. "Ölüp de tarihe gömülmemek için ne denli incelirse incelsin, kentleşmenin ağlarıyla donanırsa donansın, uygarlığın uzağında ve yükseklerde olsa, ödevlisini göndererek donmayı kırarak Filistin Dağları bulunmalıdır." (Karakoç, 2015h: 92-98)

Tam olarak bir devlet inşacısı olarak gördüğü Hz. Yusuf üzerinden Karakoç, olayların ve kişilerin art-anlamlarını bulmaya çalışır. Yusuf Peygamber'in Mısır'da nihayete erecek olan yolculuğu bireyler üzerinden sembollerle örülüdür. Örneğin, Hz. Yakup piriğin sembolüdür. O, gençliğe değişimi ve kutlu gelişimi gösterir. Bir anlamda kutlu toplumun ruhudur. Hz. Yakup, gerçek ata, ölmeyen gelenektir. Bu nedendir ki, Hz. Yakup'un evi bir devlet ekolüdür. (Karakoç, 2015h: 93)

Bunun yanı sıra o, adeta toplumun iyiliğe yönelmiş ruhudur. Hz. Yusuf öncelikle toplumun ruhuna başvurur, onu doğruya çağıracaktır. Toplumun ruhu onu kabul edecektir. Bu anlaşma bir nevi ruhların kalubelada evet demesinin yansımasıdır dünya hayatına. Toplumun ruhu evet deyince sıra tek tek fertlerin evetine gelecektir. Hz. Yakup'un oğlundan ayrılışıyla çektiği çile, toplumun peygamberle tam kaynaşacağı güne kadar çekeceği çileyi temsil eder. Salt bununla da kalmayarak toplumun saçları ağarmış, hikmete sahip yanını imler. Yakup Peygamber, bu yaşlı nesli, köhnemiş yapıyı canlandıracak taze gençliğe olan özlemi de kapsar.

Hz. Yusuf'a ilk zarar en yakınından kardeşlerinden gelecektir. Bu noktada Karakoç, kardeşlerin Yusuf'u kurt yedi diyerek, kuyuya atmalarını oldukça estetik cümlelerle sembolleştirir:

"Sonra 'kurt' 'kuyu'ya dönüştü. Kurt ve kuyu dış şartın bu konveks ve konkav saldırısı, kardeşlerin zihnindeki korkuyu ve umutsuzluğu, çekingenlik ve ürpertiye özetleyen iki eş semboldü. Kurt, aktif ezici gücü; kuyu, pasif yok edici, içine alıp emici görünmez güç. Bir nevi ülkünün sembolü olan küçük kardeş Yusuf'u

saldırgan dış şartlar yıkamayınca, kardeşler onu tekrar ana karnına dönmüş olarak, yani hiç doğmamış olarak görmek istiyorlardı. Onu kuyuya indirirken sanki dünyaya hiç gelmemiş yapmak istiyorlardı. Arzularını aynen uygulayınca korktukları geleceği önleyebileceklerini sanıyorlardı.” (Karakoç, 2015ğ: 27-32)

Hız. Yusuf, baba ocağında kardeşlerinin ihanetiyle başlayan sürecin devamında kölelik, esaret, hizmet adamlığı, zindana düşüş gibi devlet-birey ilişkilerinin en çetin ve acılılarını yaşamış, olgunlaşmıştır. Bunlar aslında hemen hemen her peygamberin olgunlaşma yolunda geçtiği çile sürecine benzer. Bu hayattaki her dönemeç aslında kutlu bir yol içindir. Peygamberler için gidiş hicretle başlarsa dönüş de fetihle olacaktır.

Hız. Yusuf'un Mısır'daki serüveni, tam olarak peygamberlik yolunda olgunlaşmanın işaretidir. Karakoç'a göre peygamber hayatının en büyük dönemecinde bir hayalet durur: Skandal. Her peygamber skandal bir olayla iftiraya uğrar ve aklanmak için çeşitli çileler çekmek zorunda kalır. İlginç olansa bir skandallar örgüsü olan toplum, bütün inkârına rağmen peygamberlere bu durumu yakıştırmaz. Bu da onların inkârının köksüzlüğünü gösterir aslında. Zira yalancı saydıkları insanlardan skandal beklememek tam bir çelişkidir. O halde yalancı sayışları sahtedir. Yahut gururlarının diretişinden başka bir şey değildir. Bunun için değil midir Hız. İsa'yı Tanrılaştıran toplum aynı zamanda öldürmek istemiştir.

Hız. Yusuf'a Züleyha üzerinden iftira atılmasıyla zindana düşüş bir çeşit okula başlayıştır. Karakoç'a göre, hakikatten ayrılmış bir devlette zaten toplum zindana devletten daha yakındır. *“Zindan, devlete karşı bir devlet özü gibi, bir ülkü tohumudur. Zindan gecesinde görülen düşler, toplumun aydınlık şafaklarına gebedir. Zindandaki, hem devlet, hem toplum, hem de kendisi tarafından hesaba çekilmiş ve tartılmıştır.”* (Karakoç, 2015ğ: 38-40)

Bütün bu yaşananları bir bakıma “devlet” kuracak bireyin yetiştirilme dönemi olarak yorumlayan Karakoç, Hız. Yusuf'un tarihin en büyük devrimlerinden birini gerçekleştirmek üzere hazırlandığını ileri sürmektedir. Tanrı-hükümdar, devleti bir kölenin hem de suçlu görülüp zindana kapatılan bir kölenin eline terk edecektir. Ancak unutulmamalıdır ki, Hız. Yusuf'un taşıdığı -bazen düşüşler yaşamış da olsa- hakikat uygarlığı devletinin tohumudur.

Ona göre zindan yeni doğumlara kapı aralar. Diriliş hapsin ardından açılan pencereden gelir. Şair, Hız. Yusuf'a okul sayılan bu aydınlık karanlığın, bu çağımızda bizlere ilham kaynağı olmayışını sitemle düşürür satırlarına.

“Ve kapılar açmış doğum zindanına/Diriliş ayazmasına/Yusuf'un hücrelerine/Düş olmuş/Düşmüş asmalardan/Babil'in dudaklarından/Kudüs sarnıçlarından/Çalkantılar taşımış/Mısır'ın kızgın umutsuzluk akşamlarına/-Bahar gelmiş Yusuf/Çok düş gördük/Gül getirilmiş hapishaneye/Çok düş yorumladın ama/Henüz çıkamadık geniş/Ve aydınlık yeryüzüne/Bir gül getirilmiş/Ama aşamadık duvarları/Çıkamadık gül/Bahar ülkesine” (Karakoç, 2015b: 388)

Hız. Yusuf'un zindandan saraya; karanlıklardan aydınlığa çıkış hikâyesi bir medeniyetin devlet olma yolunda çektiğı sancının ta kendisidir. Bu doğrultuda toprak, su, ateş çemberini kırmış olan âdemoğlu, kendi varlığını duyuracağı devletini kurarken de çile çekecek, olgunlaşacaktır. Her aşamanın gerisinde duran metafizik taşlar; yeni, inşa edilirken kullanılacak bu da medeniyetin köküne sarsılmaz bir temel oluşturacaktır.

Şu halde Karakoç'un kurduğı medeniyet sisteminde en temel taş, metafiziktir; inançtır. Bu, diriliş ruhunun biricik parçasıdır. Medeniyeti devlet haline getiren Yusuf peygamber kendinden sonrası için uygarlığın yeni başlangıçlarına da kapı aralayacaktır. Bu kapının eşiğinde ise Hız. Musa durmaktadır.

Beşinci Sağanak: Hız. Musa yahut Yasa

Hız. Yusuf ile insanoğlu medeniyet adına bir devlet kurmuştur. Hız. Musa ile ise devletin de ötesi, bir adım daha ilerisine yol açılmıştır. O, hakikat medeniyetinin toplum ve devlet düzeninin ana kurallarına ad olan eksiksiz kurtuluş yasasının kitabının inişine muhatap olan peygamberdir. Bu yasalar yitlik cennete aittir ve putla Tanrı, zulümle adalet, gururla tevazu arasında kılıçtan keskin bir perde gibi bir ruh taşıyarak topluma yön gösterecektir.

Bu kuralları getirecek olan peygamber önce kendisi uyacağı yasaların sert eğitiminden geçecektir. Bunun için öncelikle Firavunla tanışması gerekmektedir Musa Peygamberin. Musa'nın Firavun'un sarayında büyümesi "*Kendi kudretine tapan hiçbir kişinin unutmayacağı ve narsizmle dolu hiçbir kavramın hesaba katmaktan yakasını kurtaramayacağı kader ironisidir.*" (Karakoç, 2015h: 99) Firavun kendini âdeta "buyruğun anıtı" sayarak "mutlak"a meydan okuyacağını düşünüyorsa, Musa onun karşısına "On Buyruk Levhası" ile çıkacaktır.

Karakoç'a göre Musa, bir Musa eskizi iken bir portreye dönüşecektir. Musa'nın Hızır'la yolculuğı, onu adeta, güneşte pişirirken Hız. Şuayb'la yaşadığı yıllar ona, biçimi öle dolduran bir yaşam tecrübesi kazandırmıştır. Musa adeta pişiren, olgunlaştıran bir yolculuk yapmıştır. Gençliğin yaraları sarılacak, bilek güçlenecek, birey bundan sonra şahsiyete dönüşecektir. Yeti, geleneğe bağlanacak "ses, sese kavuşacak"tır. Tabiat, insan ve tarihle hesaplaşacak, fiziğı aşır, metafiziğı ulaşacaktır. "Özdeğişim mimarı", önce kendisi özdeğişim yaşayacaktır. Oluşuma çağırın, ilkin kendisi oluşacaktır. Çile, deney ve sınav sürekliliğı devam etmektedir. Bu noktada yalnız inanan kişi imtihan edilmeyecek inanana inanan kişi de sınavdan geçirilecektir. Nihayetinde de sahte, hakikatin ihtişamıyla parçalanacak; bilgi, bilgeliğın önünde boyun eğecektir. Kural koyucu zulmü anıtlıştıran kurallar kentinin karşısına gerçek yasalar çıkaracaktır.

Yazara göre bu kurallar bütünü medeniyetin başka bir evresine karşılık gelmektedir ve Musa Peygamberin misyonu da burada ortaya çıkmaktadır. Öncelikle bir uygarlık yaşamak için tutarlı olmalıdır. Bireyler, kuruluşlar ve toplum, örgütlenişleriyle ayakta durabilir ancak. Soyut fikirler, doğruluk, iyi niyetler tek

başına yeterli değildir; organizasyon da gereklidir. Kurallar ruhunu yitirmemelidir. Ruhsuz yasalar bütünü uygarlığın bağrında yeni bir oluşumu tetikler. Bu bir tepki ya da başkaldırıdır. Bu tepki ya da başkaldırının özünde yeni bir yasa yoksa bu defa tam anlamıyla terör doğar. Ancak yeni öz, ruhu olan yasalarla gelirse eskinin enkazları içinden yeni filizlenebilir. Aksi takdirde “bülbülsüzlük baykuşa gebedir.”

Tabiat zaruri olarak geleneksizdir yahut determinizme mahkûm kurallarla ruhunu yitirmiştir. Adeta اساسız bir Musa gibidir. Ancak uygarlıklar, ruhunu kaybetmeyen kurallar ve adaletli kural koyucularla dirilişe kalkacaktır. Bu bir fecirdir Karakoç için. *“Bu fecrin Sûr’unu ancak özbenliğini ülküsüne adanmış, gözleri ve gönülleri madde tutsağından kurtulmuş, Tanrı uğrunda ve yolunda fani olmayı göze almış, yeni bir insan üfleyecektir. Yeni bir insan. Yani diriliş insanı.”* (Karakoç, 2015h: 102-104)

Sezai Karakoç için bu diriliş muştusu medeniyetlere Hz. Musa üzerinden bir kez daha verilmiştir. Zira o, koyduğu yasalarla uygarlığın kurallarını belirlemiş, bir biçimde devlet olan insanoğlunun sınırlarını çizmiştir. Şu halde o, yok olmak üzere bir İsrail’i dar bir çemberden çıkarmış, yeni başlangıçlara taşımıştır. Böylece *“Musa’yla büyücüler karşı karşıya geldi/İsrail ve Mısır karşı karşıya geldi/Kızıldeniz bir ceylan derisi gibi gerildi/Kurumuş da olsa ağaçta/Bir can vardı ki/O canı canlandırmayı/Musa’nın eli bildi/Ve ağaç cıvayı yendi/İnanç yendi bilgiyi”* (Karakoç, 2015b: 239)

Musa’nın inancı bilgiyi yenmiş, gururu yenmiş ve bir kavim özgürlüğüne kavuşmuştu. Musa’ya o güne kadar gelen vahiylerin, açılan hakikat örtüsünün yegâne amacı halkına özgürlük vermektir. Şimdi bu gerçekleşmişti. Ama artık yeni bir mesaj gerekliydi. Öncekilerin devamı olan onları bütünleyen bir mesaj. Halk yeniden millet oluyordu ve Musa bu milletin yeni kurallarını koymalıydı. *“İlk bakışta problem sosyaldi, toplumu ve onu yeniden dirliğe şartlayacak, dirice örgütleyecek kurallar bütünü bulmaktı.”* (Karakoç, 2015g: 48)

Bu sorgulamalarla Hz. Musa Sina Dağı’na çıkacak, halkı Hz. Harun’un uyarmalarına rağmen Musa’nın yokluğunda yaptıkları altın buzağıya tapacaklardı. Musa Peygamber döndüğünde buzağıyı ateşte eritmiş, halkını tekrar derleyip toplamıştı. Gözler yeniden kutsal ülkeye çevrilmiş, vaat edilmiş topraklara ulaşma hayaliyle Tevrat’ın yasaları dört bir yana dikilmiştir. Artık yeniden metafizik toplumsal olana dönüşmüştür.

Sezai Karakoç, Hz. Musa ile ilgili medeniyet tezinde “Sina Dağı” ve “asa” metaforunu ilginç bir benzetme için daha kullanır. Ona göre bilim, bu dağ doruğuna çıkmamız, Sina Dağı’na ermemiz için, bir “Mûsa Âsası” olmuştur.

“Maddî dünya bilimleri ise, onun yanında ve ona karşı çıktıkları her sefer, büyücülerin değneğiydi. Ve Tûr’a çıkıldıkta, birden hava değişecek, hür ufukların temiz soluğuyla göğüslerimiz dolacak ve genişleyecektir. Ve denizi göreceğiz. Ve ateşi göreceğiz. O ateş ki, Hz. İbrahim’i yakmak için yalındırılmış ateşin arka

yüzüdür. Orada, Allah, Hz. İbrahim'i pişirecek ateşi, Nemrut'un eliyle yaktı. Burada ise, Hz. Mûsa'nın aklını başından gidererek gerçek akli bulması, cezbeyle terbiye edilmiş gerçek akli bulması, coşkuyla yıkanmış usluşuğa ermesi için ateşte gösterdi kendinden bir tecelli. Ya da ateş biçiminde gösterdi kendinden bir tecelli. Dünya bilimlerini yakıp gerçek bilimi tütüren bir ledünnî simya ateşine bürülü bir tecelli." (Karakoç, 2015g: 77)

Karakoç'a göre bu asa mucizesi aslında bir bakıma görüntü ile olağanüstülüğü arasındaki farkın bir öz meselesi olduğunu kanıtlamaktadır. Ya da ait oldukları âlem farklılığını. Hz. Musa'nın asa mucizesinde büyücülerin marifeti, bugünkü Batı Medeniyeti harikalarının ilkel bir şeklidir. Olağanüstü deney, fizik dünyada yapılır. Asaya verilen can ise ötelerden, aklın ermediği bir bölgeden gelen bir soluk, bir canlılıktır. "Bu müşahhasın (somutun) karşısına çıkan mücerredin (soyutun) zaferi değil, fizik dünya müşahhaslığını aşan bir müşahhasın anıtı"dır. (Karakoç, 2014b: 42) Burada mesele Musa'nın elini uzatmasıdır. Yani Allah tarafından seçilmiş insan dışında mücerredin müşahhasa döndürülmesi mümkün değildir. "Musa elini uzatıp tutmalıdır ki, uzanan ejderha büyücü dayanaklarını tutan uslu asa olsun." (Karakoç, 2014a: 48)

Bir şair olarak Sezai Karakoç, Hz. Musa'nın güç alacağı farklı bir kaynağın bulunduğunu Hızır üzerinden oldukça dikkat çekici biçimde satırlarına düşürür.

"Öğretmeseydim duvarını devirerek yoksulu kurtarmayı/Çıkartabilir miydi Musa/Mısır'dan İsrail'i/Delmeseydim bir yoksulun övüncü kayığını/Geçirebilir miydi Musa/Kızıldeniz'den İsrail'i/Bir vuruşta on pınar/Çıkartabilir miydi çakmak kayalarından/Öldürmeseydim hiç acımadan/Gözünün önünde o çocuğu/Bütün suçsuz çocukların katili/Firavun'u boğar mıydı yeni kurumuş bir deniz" (Karakoç, 2015b: 203-204)

Buraya kadar anlatılanlardan yola çıkarak Karakoç'un peygamber algısı üzerinden kurduğu medeniyet dünyasında toprak, su, ateş ile varlık mücadelesi veren insan nihayetinde Hz. Yusuf ile bir devlet var etmiştir, denilebilir. Bu mekanizmanın yaşaması için de tıpkı her sistemin olduğu gibi onun da kurallar bütününe ihtiyacı vardır. İşte bu noktada yazara göre Hz. Musa yasa koyucu olarak, Allah'ın kurallarını medeniyet sitesine ya da insan devletine kazandırmıştır. Bu nedenle sağanağın beşinci evresi olan Musa Peygamber için medeniyetin yasa belirleyicisi, tanımlaması yapılabilir.

Altıncı Sağanak: Hz. Süleyman yahut Hikmet

Sezai Karakoç'a göre hakikat medeniyeti ideal devlet formuna asıl olarak Süleyman Peygamber döneminde ulaşır. Bu noktada devletin özünü hikmetler oluşturur. Her noktada bütün varlıklarda tam bir örgütleniş söz konusudur. "Egemenlik ve alçakgönüllülüğün barışp kaynaşması, egemenliğe alçakgönüllülük, alçakgönüllülüğe de egemenlik gücü bağışlayan hakikate

teslimiyet ruhunun hayatın bütün alanlarına sinmesi, bu hikmetin, bu erdem teorisinin pratiğine kavuşmasını sağlayacaktır.” (Karakoç, 2015h: 105)

Bu yolla yönetimin ideal kutuplaşması da doğmuştur. İlke ve uygulama dengesi de kurulmuştur. Bu noktada Hz. Süleyman ilke, vezir Âsaf uygulamadır. Devletteki uyum o denli güçlüdür ki hikmet burcunda fethedilecek kalelerden biri de Belkıs'ın ülkesi olacaktır. Çünkü Süleyman Peygamber, hikmet sınırlarında tabiat ile tabiatüstünü birleştirmeyi başaracaktır. Çünkü

“Süleyman değiştirmiş rüzgârın şuur şartlarını/Yıkılmış rüzgâr dinamitiyle Asurların asırların surlarını sırlarını/Belkıs araya cam girse bile/Bir gecedir bir ecedir Süleyman ülkesine/Dâvud söz dağ yankı/Devlet ürperten mızrağı/Dev cin rüzgâr Süleyman/Ama bir vadide bir karıncadan utanan/Karıncanın heybetine hayran olan/Hüthütten haberi aldığı zaman/Surları rüzgârla deviren Süleyman/Titredi dikkatinden bir karıncanın bir karıncadan” (Karakoç, 2015b: 348)

Böylece hakikat uygarlığı kendi gerçekliğinde asıl güzelliği ile buluşacaktır. Zira Belkıs'ın ülkesinde cemal ile celal bir araya gelecektir. Saba, cemalin sembolü, Süleyman ise celalin simgesidir. İkisinin birleşmesi insanlık demirine birlik çeliğinin suyunun verilmesi gibidir.

Yazara göre bu evrede Süleyman'ın barışı Hz. Dâvud'un savaşından doğmuştur. Bu iki peygamberin elinde devlet, yokmuşçasına var olmuştur. Vahiy öyle bir hegemonya kurmuştur ki insan farkında olmadan, kendi kendini idare ettiğini sanmaktadır.

“Bir bahardı hakikat uygarlığı ikliminde. Gün dönemeyecek gibi görünüyordu.

Dâvud'un zırhı ve âvazından sırça saray ve Büyük Mabel'e çıkılmıştı. Mucize kapısı açılmıştı ikisi arasında.

Örtü kaldırılmış gibiydi. Eşyadan ve kelimededen, sestenden ve demirden, perdeler giderilmişti.

İsteseydiniz hakikate, idelere, doğruya, iyiye ve güzele dokunabilirdiniz.

Ah! Bu ne yüce çıplaklıktı! Yalın ve çıplak, bir hakikat donanıymıydı, donanmasıydı hayat.” (Karakoç, 2015h: 109)

Karakoç'un medeniyet ekseninde hikmet ışığı olarak gördüğü Hz. Süleyman'a bakışı aslında Hz. Davut'tan çok da bağımsız değildir. Davut Peygamber Hz. Süleyman'ın babasıdır. Hz. Davut hakkında Kur'ân-ı Kerim'deki malumata göre bu peygamber çok güzel bir sese sahiptir. Öyle ki kendisine verilen Zebur'u okumaya başlayınca, dağlar ve kuşlar onu dinlemek üzere etrafında toplanmaktadır.

Yahudi kaynaklarında Hz. Davut'un, mizmar denen bir musiki âleti çaldığı kayıtlıdır. Kur'ân'da da: *"(Her taraftan) gelen kuşlar da ona icabet ederler, hepsi onun nağmesine katılırlardı", "Onun mülkünü kuvvetlendirmiştik. Kendisine hikmet ve açık konuşma, güzel konuşma vermiştik."* (Sad, 38/19-20) buyrulmaktadır.

İsrailoğulları, Hz. Davut zamanında en parlak dönemlerini yaşamışlardır. O, Kudüs'ü fethetmiş, kendisine başkent yapmıştır. Yerine oğlu Hz. Süleyman geçmiş, babasının açtığı çizgiden kendisine Allah tarafından verilen hikmetlerle medeniyeti ayakta tutmayı başarmıştır.

Hz. Süleyman'ın en mühim eseri, Siyon Dağı'na inşa ettirdiği Mabet'tir. Babası Hz. Davut zamanında aynı yerde yalnız bir çadır vardır. "Süleyman Mabedi" veya sadece "Mabet" denilen yapının bugün temel duvarlarından bir bölümü kalmıştır. "Ağlama Duvarı" olarak isimlendirilen kısım da bu temeldir.

İsrailoğulları Hz. Süleyman zamanında sosyal ve medenî açıdan en üst düzeyde bir gelişme sergilemişlerdir. Tarihçiler Hz. Süleyman'ı âlim, imarçı ve saltanat seven bir kişi olarak tasvir eder. (Altınay, 2008: 266) Hz. Süleyman, babasından devraldığı büyük devleti daha da güçlendirerek, idaresi altındaki bütün toprakları askerî açıdan kontrol altına almayı başarmıştır.

Sezai Karakoç'un Süleyman Peygamberi Hz. Davut ile birlikte ele alması baba-oğul ile medeniyet arasındaki bağı ortaya koymak adına önemlidir. Bu ikilinin İsrailoğulları için kurdukları başarılı devlet düzeni onların hayattan ayrılmalarıyla yerle bir olacak, o mabetten geriye bugünkü ağlama duvarı kalacaktır.

Yalnız insanlar değil, cinler, devler, yer ve gök yaratıkları bu ilâhî devlette görev almışlardır. Kudretin, mutluluğun, refah ve zenginliğin zirvesi yaşanmıştır. Fakat fani olmayan sadece Tanrı'dır. İnsanoğlu bir kez daha yanılığa düşecektir. Tanrı merhametin değerini bilmeyenlere kendini hatırlatacaktır.

Bu noktada Karakoç, Süleyman Peygamberin ölümünde çok önemli sırların olduğunu belirtir. Allah'ın büyüklüğünü ve kudretini gösterme başta olmak üzere en metafizik yorumdan, en toplumsal olana kadar tam anlamıyla bir alinyazısı gibidir bu ölüm.

"Maksat, ilâhî kudretin karşısında yaratılmışların aczini en belîğ bir şekilde canlandırmaktır. Dünya kudreti bakımından bir eşi bulunmayan bir hükümranlığa ermiş bulunan Süleyman Peygamber bile, üstelik manen de insanlık mertebelerinin en yükseği olan peygamberlik mertebesine de erdiği halde, efsaneleşmiş kudretiyle Allah'ın minicik bir yaratığının burğu gibi oyduğu dayanağını yitirerek devriliyor. O bir yandan öylesine bir ihtişam içindedir ki, öldüğünü bile bilmemektedirler. İhtişam içinde yalnızlık. Bir bakıma öldüğünü bildirme aczi. Ölü, ölümü bile anlatmaktan mahrumdur.

Bu ölü isterse Süleyman Peygamber olsun. O ölmüştür ve ölüsüne bile kimse yaklaşamamaktadır. O anda bir değneğe dayalıdır. Onu da gözle bile zor görülebilecek bir kurt yavaş yavaş yemiş, içten çürütmüştür; bir anlık bir dengenin bozuluşu: koca peygamber yere yıkılmıştır. Gözle görülmesi güç kurt ve Süleyman Peygamber'in hükümranlılığı ve saltanatı... Aradaki uçurum düşünülünce, ilâhî kudret ve sembolik ifadenin mutlak yücelik ve derinliği anlaşılır hemen. Süleyman Peygamber'in ölümü etrafında örülen imaj, gerçekte bu metafizik temele dayanıyor.” (Karakoç, 2014a: 71-73)

Sanatçı, Süleyman Peygamberin ruhun inançlı durumunu sembolize ettiğini, onun ölümünün, bir anlık ruhun durması, ilerlememesi hali olduğunu vurgular. Bu noktada kurt, şüpheyi, günahı, isyanı, inkârı canlandırmaktadır. Ruh aktif olmadığı zaman da inançsızlık, içten ilerleyerek koskocaman bir yapıyı çökertecektir. İşte Süleyman Peygamberden sonra medeniyetin tökezlemesi tam da bu yüzdendir.

Karakoç, medeniyetler açılımının son ucunda insanlar Allah'ı unuttur ve anlamsız bir güven duygusuna kapılırlarsa Allah'ın gazabının çıkıp geleceğini belirtir. Tarih sahnesi Allah'ın kendini unutan kavimlere verdiği gazap örnekleriyle doludur. Bu noktada insanlığın Hz. Süleyman'dan öğreneceği mutlak bir mesel vardır: “Bahar bir gün biter, gün döner”

Sonuç olarak Sezai Karakoç, medeniyet serüveninde Hz. Süleyman dönemini insanlığın belki de en müreffeh evrelerinden biri olarak niteler. Çünkü bu süreçte hikmet burcu bir ışık halinde uygarlığı sarmıştır. Şu durumda insanlık var olur, devlet kurar, kurallarını koyar ve o sistemin içine hikmetlerden oluşan metafizik evreni oturtursa hakikat medeniyeti tam anlamıyla neşvünema bulur.

Yedinci Sağanak: Hz. Yahya yahut Hakikat

Sezai Karakoç, hakikat uygarlığının bu yedinci basamağında doğrulardan vazgeçmemeyi medeniyetlerin şiarı olarak belirleyecektir. Her ne kadar sıkıntı yaşanırsa yaşansın davadan vazgeçmemek, her durumda hakikati dillendirmek toplumları ayakta tutacak önderlerin yegâne niteliğidir. Bu noktada örnek olarak yazar, karşımıza Hz. Yahya'yı çıkarmaktadır. Zekeriya Peygamberi “emanetin türbedarı” olarak gören Karakoç, Hz. Yahya'yı da “emanetin kutlu buğdayını tarlalara serpen diriliş ekincisi” olarak nitelendirmektedir. Zekeriya'nın ikiye bölünmesi, Yahya'nın başının kesilmesi pahasına hakikatten vazgeçmemeleri, uygarlığın bayrağını taşımaları onları misyon adamı haline getirmektedir.

Yahya Peygamberin misyonu; içe giren dış, dışa karşı kurban oluşturma. Başının kesilmesi pahasına doğru bildiğinden vazgeçmemiş bu açıdan hakikatin temsilcisi konumuna yükselmiştir. “Yahya, ruhlara inen kamçıydı. Hakikatin kılıcıydı.” Onun kutsal görevi Zekeriya sabrı ile İsa ışığı arasında başkaldırı köprüsü olmaktır.

Bu tanımlamayı Karakoç biraz daha derinleştirerek, Hz. Zekeriya, Hz. Yahya ve Hz. İsa'yı aslında bir "vahiy triolojisi" olarak nitelendirmektedir. Hz. Zekeriya kitlelerin soruları karşısında susarak sabrın sembolü olma görevini yerine getirmiştir. Hz. Yahya ise ruhlara inen bir kamçı, âdetâ Roma'nın mermerlerinde kırılan bir kılıçtır. Ama gerçekte Roma bu kamçının şiddetli çarpmasıyla ilk yumuşamayı hissetmiştir. Hz. İsa ise rahm ile yüklü olarak gelmiş ve böylece trioloji tamamlanmıştır.

Hakikatin sesi, Roma'dan daha önce Roma'ya teslim olmayı kınıyordu. Hz. Zekeriya mihrabın türbedarı ve kutlu sözcüsü bunu dile getirmişti. Ancak onu ikiye biçerek hakikati susturmak istediler. Öyleyse haykırmak meydanlara çıkmak lazımdı. Hz. Yahya bu vazifenin kendisine düştüğünün farkındaydı. Kentin ortasında bir kayanın üzerine çıkarak puta tapıcılığı ve hayasızlığı lanetledi. Ama onlar, seslenileni ve anlamı öldüremeyenler, sesi ve sesin sahibini susturmak istediler. Hz. Yahya'nın başı altın tepside Roma'ya sunuldu. Ölüm öldürülebilirdi ama diriliş asla.

"Sonra birden ortada Yahya'nın başı/Eğildi önünde Taha'nın başı/Yahya'nın gözleri Taha'nın takıldı gözlerine/Taha kulak verdi/Yahya'nın dudağında donmuş olan sözlerine/Sözler donmuş ama ölmüş değil/Mumyalanmış gibi kelimeler/Sanki üstünden bir yer altı denizi geçmiş/Fosforu lavı bir mumla kaplamış kelimeleri/Bir hayat var bu kelimelerde hala duyulabilir/Kalpten gelen gözyaşı gibi kelimelerdir/Kelimeler kanlı bir baş şehit sisi" (Karakoç, 2015b: 348)

Şairin mısralarından yıllar sonrasına adeta kelimelerin kanlı bir başla şehit oluşu biçiminde yansıyan bu olay, aslında hakikatin bir kandamlası halinde Roma'nın mermerlerine düşüştür. Ancak kan damlası ne çıkar. Çünkü Yahya Peygamber misyonunu tamamlayacak, ölürken bile medeniyetin hakikatini haykıracaktır:

"Babil'in bağlarını dağıtan yağmacı/Yüzünün kayamsı çizgilerinden tanırız onu/Mezarlarımız eşeleyen kaynar tırnaklarından biliriz/Yahya Peygamberin başını alıp kaçırın da o/O kesik kutlu başın kanları aka aka/Söyledikleri şimdi bile kulaklarımızda/Çınlar çağın helezonlarında" (Karakoç, 2015b: 165)

Yahya'nın bu haykırışı öyle bir sestir ki çağın helezonları içinden geçerek her devre ulaşmayı bilmiştir. Belki de biraz da bu yüzden bir sanatkar olarak Karakoç şiirinde kurduğu modern koronun ağzından Yahya Peygamberin sesi duyurur:

"Ah gök çatıyı çökerten/En kalın sûru delen/Yerin altından gelen/Bu Yahya'nın sesinden/Bu Yahya'nın sesinden/Sesinden öfkesinden/Karınca vadisinden/Hüthütün belgesinden/Kentten ulu bir çölü/Çarmıh gibi yüklenen/Kutlu bir dertle gelen/Musa Yahya İsa'dan" (Karakoç, 2015b: 165-166)

Şu durumda Hz. Yahya'nın ölümü Hz. İsa'nın dirimini sağlayacaktır. Zira Zekeriya'nın zikirleri, orucu, ibadeti, sabrıyla umut bitmiyordu. Meryem aracılığıyla İsa ışığı aydınlatacaktı. Çünkü mihraptaki gerçek mum hiç sönmeyecekti. "Hazreti Yahya, Yitik Cennet'in, yalancı Dünya Cenneti'ne, yalancı dünya cenneti taklidine, mücevherin, yakutun, zebercetin, kıymetli taş taklitlerine indirdiği yumruktu."

Bu noktada yazara göre aslolan mumun sönmemesidir. Medeniyetler batış ve düşüş evrelerinde bir mum koruyabildikleri sürece var olabilirler. Zekeriyalar ve Meryemler varsa Yahyalar ve İsalılar mutlaka gelecektir. Kınama ve öğüt, kritik ve öğreti eninde sonunda sarsılmayacakmış gibi görünen madde egemenliğini, ego baskısını sarsacaktır.

Bu noktada insanın içindeki macera da aynı gibi görünür. Roma insanın nefsidir. Ama kalbindeki mihrap ışığı yandığı sürece o ruhu diriltten Zekeriya, Yahya, Meryem ve İsalılar da gelecektir.

Kültür ve medeniyetlerin dirilişleri de yoksul bir mumun etrafında yetişen kahramanların sabrı, gayreti, yumruğu ve yumuşaklığı, kınaması ve öğretisiyle gerçekleşecektir.

Şu durumda Sezai Karakoç'un medeniyet tasavvurunda yedinci sağanak olarak izlenebilen Hz. Yahya, diriliş için hakikati haykıracak kahramanları sembolize etmektedir. Toplamların var oluşlarından, düzen kuruluşlarına kadar hemen her aşamada bir peygamber portresi çizen yazar, fedakârlık ekseninde hakikatten ayrılmamayı Yahya Peygamberin misyonu olarak görür. Uygarlıklara da onun gibi hareket edecek kahramanlar öngörür.

Sekizinci Sağanak: Hz. İsa yahut Rönesans

İlk insanla başlayan serüvenin Roma'ya dayandığı dönemlerde geniş bir coğrafyada üzeri toprakla örtülmüş hakikati, Yahya Peygamberin bıraktığı yerden tekrar diriltmek için Hz. İsa gelecektir. Karakoç, bu dönemi her şeyin var gibi görüldüğü ama aslında tamamen yok olduğu bir düzen olarak nitelemektedir. İsa Peygamber, bugüne kadar olan her şeyin aksine, babayı putlaştıran Roma'ya kaşı babasız dünyaya gelecektir. Bir Roma yurttaşı olmayan bu çocuk, ilahi bir siteden hakikat medeniyetini diriltmek için gönderilmiştir.

Karakoç'a göre bu yeni oluş, yitik cennetin sekizinci kapısının aralanmasıdır. Karanlıkların tekrar aydınlık karşısında gözlerini yumup bir köşeye sinmesidir. "Akşam kente bir Meryem gibi girer/Bir çocuk kutsal bir çocuk doğurur gibi/Her yönden bir ses yükselir bu karanlık nedir" (Karakoç, 2015b: 132) Bu yeni durum karşısında Roma şaşkın, öfkeli ve sar'alı bir titreyişin mahkûmu olmanın arifesindedir.

Hz. İsa'nın işi zordur. Yahudiler onu dini bozan yeni bir din uyduran olarak görüyorlar, Romalılar ise, Yahudi bağımsızlığını değişik ve dolaylı yoldan

gerçekleştirmek isteyen bir ırkçı kabul ediyorlardı. Ona inananlarsa hakikatin ne olduğunu anlayamadıkları için yanlışla düştüler. Sevgi ve saygılarını abartarak onu ilahlaştırdılar. Onu bir Tanrı-insan ya da insan-Tanrı olarak görmeye başladılar. (Karakoç, 2015h: 121-123)

Rönesans'tan itibaren bakıldığında Batı din ilgisini zayıflatmakla birlikte büsbütün koparıp atmamıştır. Ancak uzun yıllar putları kıran peygamberleri putlaştırarak bir nevi puta tapıcılığını korumaya çalışmıştır. Bu yarı tapınma hali Fransız Devrimi'yle tam puta tapıcılık biçimini alacaktır. (Karakoç, 2015ç: 98)

Bu durum maalesef Hz. İsa'da da kendini göstermiş, toplum onu tapınılacak kadar gözünde yüceltmıştır. Böylece ortaya üçlü bir sistem çıkarmışlardır. Bu üçlü sistemle yahut bozulma ve sapmalarla medeniyet, tek Tanrı inancı için hayatını adayan Hz. İsa'yı Tanrı oğlu olmakla nitelendirecek ve bundan kötü niyeti için bir çıkış yolu arayacaktır. "Hz. İsa'yı tanrılaştırma, papaları masum, hata etmez, günah işlemeyi sayma gibi aklın da, inanç melekesinin de reddedeceği hezeyanlarla zavallı insanlık yeniden şaşırtıl"mıştır.

Örneğin Hindistan'da, öncelikle din olarak Budizm doğmuş, daha sonra bir Buda söylencesi icat edilerek ona eklenmiştir. Yüzyıllar içinde bu portre genişletile genişletile adeta Buda bir efsaneye dönüşmüş, Tanrısız bir din olan Budizm'de neredeyse Tanrılaşmıştır. Aynı mitleştirme ve putlaştırma talihsizliği, Hz. İsa için de söz konusu olmuştur. "Ruhuyla tanrı, bedeniyle insandır" ya da "ruhuyla da, bedeniyle de, tanrıdır" yahut "ruhuyla da, bedeniyle de, insandır" gibi iddialar yıllarca dile getirilmiştir. Hristiyanlık, iki bin yıldan beridir hala bu düşünce ekseninde yaşamaktadır. (Karakoç, 2013ç: 98)

Yazara göre İslam, bütün bu sapkınlık ve çarpıklıklara "paydos" demiştir. Hatta bununla da kalmayarak "Bir taraftan putları, mitolojik ilahların boyunduruğunda inleyen insanlığın bu korkunç ruh esaretinden azat etmeye çaba sarf ederken, öte taraftan, vahdaniyet dininin bağrında açılmak istenen, bir ırkın, ya da bir Peygamberin putlaştırma yaralarını iyileştirmek için çırpınmak zorunda kal"mıştır. (Karakoç, 2013b: 49-50; Karakoç, 2014c: 85)

Diriliş hareketi, medeniyeti içine düştüğü bu sapkın yoldan çıkaracak yegane imkandır. Bu noktada Karakoç, "İsa'nın ruhu mu tanrıydı? Bedeni mi tanrıydı?" gibi safsatalarla insan zihnini bulandırmanın Allah'tan başka tanrı yoktur yalın gerçeğinin önünde bir gün mutlaka yere serileceğini düşünmektedir.

Aslında bu üçlü kutsama ile Hz. İsa'nın kendisi değil; ama hatırası ihanet çarmihına gerilmiştir. Onu çarmıhtan indirecek olan da "İslam'ın yeniden dirilişinin ruh akıncılarıdır." İsa Peygamberin hakikati, onun, "ilah ya da yarı ilah olmayıp kendini Allah'ın birliği uğruna adanmış peygamberlerden biri olduğu"dur. "Ne Hz. İsa gibi hak bir peygamberin, ne Buda gibi bir din kurucusunun, ne de yirminci yüzyıl nemrutları olan zalim diktatörlerin ilahlaştırılması sürüp gidebilir kıyamete değin. Belli vadelerden sonra, her biri hakikatine iade edilecektir. Her şey aslına dönücüdür çünkü." (Karakoç, 2013c: 44-45)

Sezai Karakoç, Hz. İsa ya da medeniyetin metafiziğe ortak koşması bağlamında Yahudilerle Hristiyanları birbirinden ayırır. Yahudiler Tanrının kendilerine ait olduğuna inanırken Hristiyanlar sözde daha alçakgönüllü davranarak Tanrının değil de oğlunun kendilerini kurtardığına inanırlar. Bu noktada İslam ise en doğru olanı söylemektedir.

“Tanrı ne yalnız onlara, ne yalnız bunlara ait, hepimize aittir. Daha doğrusu, biz, bütün insanlar ve yaratılmış ne varsa, hatta yokluk dünyası bile yalnız O’na aittir. O’nun tasarrufundadır. İnsanlar arasında hiçbir kişi, hiçbir ırk, hiçbir topluluk, hiçbir kütleye Tanrılığı bakımından bir ayrım gözetmemiştir. Oğluysa yoktur. Bununla bir yakınlık sembolize ediliyorsa, baba-oğul parabolüne ne ihtiyaç var? Şüphe yok ki, Allah, insana, bir babanın oğluna yakın olmasından daha yakındır. Hatta, bir insanın kendine bile kendisinden daha yakındır. ‘Biz size şah damarınızdan daha yakınız’ ayeti bunu gösteriyor.” (Karakoç, 2015e: 63-64)

Karakoç’a göre bütün bunlar, Hz. İsa’nın yanlış yorumlandığının, Yahudilerin, Hristiyanların ve ona inananların yanlışlığının göstergesidir. Yahudilerin ruhu uçmuş dinlerini aslına döndürmek ya da dinde reform yapmak için çalışmıyordu İsa. O, ne dar ve küçük bir davanın peşinde koşan bir ırkçı ne de kendine inananların düşündüğü gibi Tanrıya ortak bir varis değildi. Hz. İsa dinin ruhunu diriltmekle görevliydi. Hakikat mesajının büyükelçilerinden biriydi. Din ve hakikat algısını birleştirmenin vaktiydi o. Yalnız Yahudilerin değil, tüm insanlığın özgürlüğünü hedefliyordu. Yalnız kendi ırkdaşlarının özgürlüğüyle, hatta siyasî bağımsızlık ve maddî ezilmeyle ilgilendiğini sanmak onu sınırlandırmak demektir. Onun özgürlük anlayışı bir “Orestes” ya da “tabula rasa” özgürlüğü biçiminde ele alınamaz. O, bütün insanlığın yalnız maddî değil, manevî özgürlüğü, inanç ve ruh özgürlüğü için çalışmıştır. Zira “Tanrısız ruh, özgür olmak bir yana, var bile olamaz.”

Medeniyetler döngüsünde ne zaman hayat anlamını yitirmeye başladı o zaman bir peygamber gelmiştir. Bu evrede de ölümün başladığı noktada diriliş için Hz. İsa gönderilmişti. Politikanın insan kalbinin bütün cephelerini tuttuğu bir zamanda İsa, anti politik bir politikayla dolu bir mesaj getiriyordu. Böylece gönül yüceliği ad yüceliğinin karşısına konuyordu. “Silaha karşı silahsızlık silah olacaktı. Devletten öte bir şey yok mu sanılıyordu? Öyleyse devletten öte, birey olacaktı.” (Karakoç, 2015h: 124-125)

Hz. İsa, hayatın en ihtişamlı görüntüsünde ölümün sezilmesi anında “rahm” özüyle dolu bir mesajla hayata yeni bir “değerlilik” getiriyordu. Yeni bir “yaşama sevinci” beliriyor ve hayat yeniden anlam kazanıyordu. İnsan kendini yitirdikten sonra yeniden hakikat mesajıyla varlığına kavuşuyordu. Hz. İsa’nın gelişi kas değil gönül gücünün devrimiydi. O, yitlik cennetin sekizinci kapısıydı. Tevrat ve Zebur’dan sonra İncil ruhları doldurmuştur. Tâ ki tüm kitapları özünden toplayıp, en son açılımla yeniden göğerten ulu kutsal kitap gelinceye değin.

Sezai Karakoç, İsa ya da diğer peygamberlerin aslında son peygamberi müjdeleyici olduklarını, yollarının zaten birbirlerinin devamı olduğunu ısrarla vurgular. Hz. İsa'nın dini, günümüzde bile Batının hala sandığı ya da görmek istediği din değildir. İsa, öbür peygamberlerden, onların yolundan, dininden ayrılmamıştır. Batı ne kadar anarşizm ve şiddet açısından Hz. İsa'ya yeni bir yorum getirmek istese de gerçek değişmeyecektir. *"İncil'de Hz. İsa'ya atfedilen 'ey engerek nesil!' sesleniş, doğrusu, bu sesleniş, böylelerine sesleniştir; vahşetin medeniyet kılığındaki gladyatörlüğünü yapan o şiddetin, dehşetin, anarşinin ruhlarını büründüğü çağımız taş devri insanlarına hitaptır."* (Karakoç, 2013ç: 131-132)

Yazara göre Hz. İbrahim de Hz. Musa da Hz. İsa da Hz. Peygamberin yanında günümüzde yeniden hatırlanacaklardır. Diriliş ancak bütün peygamberlerin bugüne kadar kurmaya çalıştıkları hakikat medeniyetini göğertmekle mümkündür. Bu yüzden Karakoç'un dizelerine Hz. İsa, kışın bitişi, aynı vazife için bir araya gelen peygamberlerin bir halkası olarak düşecektir: *"Benim kitabım bu kadardır/Yazıtım kısıdır/Anıtım yoktur/Bahar senin öncün/Güz benim artçım/Yaz İsa'nın/Kış Yahya'nın/Bahar yaz güz kış/Ben sen İsa ve Yahya/Bir gülü yetiştirmek için/Yaratılmışız/Şükür Tanrı'ya"* (Karakoç, 2015b: 185-186)

Karakoç, bütün bu yorumlarını medeniyet olgusu ile ilişkilendirmektedir. Medeniyetin özsuğu kurduğu zaman köklerinde bir yerlerde var olan "rahm" ve "gönül"den su almazsa onun için batış çanları çalmaya başlamıştır. Alışkanlıkların kabuğunu kırarak, düşünce ve duygu, erdem ve inanç orijinlerine inmekle, ölüm hilelerini yok etmiş olacak ve yeni hayat protoplazmasında filizlenecek, tazeleniecektir.

Medeniyetlerin özünde, yok olma evresine yaklaştıklarında ortaya çıkarmaları gereken bir enerji vardır. Uygarlıklar, tarihin kum fırtınalarına karşı bir atomun içindeki enerjiyi patlatır gibi bu diriliş özlerini kullanmalıdır. Roma'nın dondurduğu ruhu, özgürleştiren bir İsa, diriliş mucizesiyle geldiği gibi, uygarlık da aklın yönetimindeki donuşa karşı gönlün buzlarını çözücü aşk ve merhamet ateşini tutuşturmasını bilmelidir. (Karakoç, 2015h: 129)

Filozofların yıllarca ruhun öldüğünü söylemeleri bu canlı gücü erken keşfetmelerindendir. Örneğin Nietzsche "Tanrı öldü" derken ruhların ölümüyle bireyin yani maddenin dirilişinden söz ediyordu. Ancak o, "ölümü değil ölümün objesini teşbihte yanıldı". Aynı psikoloji Hz. İsa'dan sonra gerçek İncil'in yolundan ötürü peygambere çektiydiklerinin cezası olarak ruhları çarmıha gerilirken onlar Hz. İsa'nın öldüğünü zannettiler. Bir süre sonra Marx da tarih çizgisine bir ölünün adını bırakacaktı: Ruhun ölümü. O da maddeyi azgınca yüceltirken ruhu yok ediyordu. Belki o dönem Avrupa'da ruh can çekişiyordu ama dirilen de madde değildi. *"Ruhun ölümü bile maddeye tutsak oluşundan iken, ruhun ölümünden maddenin diriliş tohumu nasıl doğardı? Maddenin azgınlığıydı bu, dirilişi değil."*

Şu halde ruhun ölümünden kastettiğimiz onun kökten yok oluşu değil, varoluş hikmetinden habersiz oluşudur. “*Amentü sularında yıkanarak ölüm kirlerinden arınması gerektiğini bilmezlikten gelmeye başlamasıdır.*” (Karakoç, 2015g: 12-13) Öyleyse Hz. İsa medeniyetler için dirilişin hatırlatıcısıdır. Onunla uygarlıklar arasında yüzyıllara dayanan bir alışveriş vardır: “*İsa bu saçaktan saçağa atlarken/Eteklerinden bahçelere kan dökülen/Saçından sakalından geceye bir çiğ düşen/İsa’dır bu benim yanımda oturmuş bir taşta/İki bin yıllık bir hece taşına/Taş nerde bitiyor nerde başlıyor İsa/Sürekli bir alışveriş var aralarında*” (Karakoç, 2015b: 140)

Sonuç olarak Sezai Karakoç’un peygamber eksenli medeniyet algısında Hz. İsa, tam olarak bir rönesansa işaret etmiş, maddenin hegemonyasını yıkarak ruhun dirilişini başlatmıştır. Bu nedenle yazara göre, İsa Peygamber, sekizinci sağanak olarak gökten boşalmış, insanlığa bahar muştusunu ulaştırmıştır. Bu bir yeniden doğuş, diriliş ve Hz. Muhammed’e hazırlıktır.

Yağmur Sonrası: Hz. Muhammed yahut Cennet

Sezai Karakoç, bir medeniyet algısı olarak peygamberleri ele alırken belki bütün eserlerinde en fazla üzerinde durduğu isim son peygamber Hz. Muhammed’dir. O, Muhammed Aleyhisselam’ın doğumunu kutlu bir haber olarak önce şiirinden duyurur medeniyetlere.

“*Sütunlar çökse ne dersiniz/Save gölü kursa/Ne dersiniz/Sönmez ateş sönse/Geyikler durulsa Yezbül dağında/Çölün davulu çalınsa çalınsa/Kabile süt kabileleri duygularında/Dağlar ağarsa/Başaklar sararsa/Ne dersiniz/(...)/Bu gece doğdu/Sabaha vardılar/Mekke’de/Küçük bir evde/Zeytinyağından bir lamba/Odalarda/Dönüp duran yaşlı kadınlarla/Loş bir salonda.*” (Karakoç, 2015b: 266)

Bu doğum aslında cennetin ta kendisine bir açılıştır. Karakoç, cennetin sekiz kapısını sekiz peygamberle sembolize ederken, Hz. Muhammed’i cennetin bir kapısı değil, bizzat kendisi olarak görür. Hakikat uygarlığının merkezine Hz. Peygamber’i yerleştirir. Diğer peygamberlerin Hakikat medeniyetine katkıları da aslında Hz. Peygamber’den izler taşır. Çünkü yaratılış hakikatinin özü Hz. Muhammed’dir. Diğer peygamberler kurdukları ve o zamana kadar getirdikleri bütün medeniyetlerde sadece onun özünü duyurmaya çalışmışlardır. Karakoç, medeniyete yahut insanlığa dair pek çok kavramı Hz. Muhammed ile izaha çalışır. Bütün güzellikler ondan yayılmış gibidir yazarın satırlarına. Bu açıdan sanatçının yorumlarında “*bir vecd halinin büyüğü havası ve coşkun dilini fark etmemek imkânsızdır. Hatta bu kısmı incelerken insan klasik edebiyatımızdaki ‘Levlâke (Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım)’ anlayışının izdüşümleriyle baş başa olduğu hissine kapılmaktadır.*” (Baş, 2015: 244)

Sezai Karakoç, buraya kadar ele aldığı sekiz peygamberi bu noktada Hz. Muhammed'e yaklaştırır. Aslında her biri ona ulaşmak için bir basamağı sembolize etmiş ve en ideal hallerini de onda bulmuşlardır. Hz. Âdem, Hz. Muhammed'in hakikatinden bir tecellidir. Hz. Nuh'un kurtuluş gemisi, Hz. Muhammed'in getirdiği İslâm'a işarettir. Hz. İbrahim, onun milletini kurmuş, putları onun adına kırmış, onun sevgisiyle Allah'ın dostu olmuştur. Hz. İsmail için gelen kurban bile onun gayb âleminde gelen bir izi gibidir. Hz. Yusuf'un hükümrânlığı, onun tedbirinden nişandır. Hz. Musa'nın toplumu, onun toplumundan bir muştudur. Hz. Musa'ya "Sen göremezsin" denmesi "O görecektir" demektir. Hz. Süleyman levh-i mahfuzdan devlet peteğini indirdi, balözünü o dolduracaktı. Hz. Yahya, onun tebliğ sesini yükseltmişti. Hz. İsa'nın muştusu, onun bir yansımasıydı sadece. En nihayetinde de din, onda tamam olacaktı. (Karakoç, 2015h: 130-131)

Dinin bu şekilde tamam olması Avrupa'nın asla kabul etmediği bir süreç olmuştur. Karakoç, Batının, İslâm'ın Hz. Âdem'den başlayan, Hz. İbrahim, Hz. Musa ve Hz. İsa merhalelerinden geçerek Peygamberimizde son ucuna ulaşan aynı din olduğunu kabul etmediklerini bu yüzden iki önemli yanı sıra düştüklerini belirtir:

"1- Museviliğin ve Hristiyanlığın gerçeğinin İslâm'la birleştiğini, bir ve aynı olduğunu hesaba katamadıklarından, benzer müesseseleri görünce, İslâm'ın orijinallikinden şüpheye düşmeleri

2- Bunun tam zıddı olarak, İslâm'ı yepyeni görüp, putperestliği kadim ve Müslümanlığı sonra gelmiş kabul etmeleri ve benzer müesseseleri putperestlikten aldığını sanmaları." (Karakoç, 2015d: 74)

Oysa onlar görmek istemeseler de Hz. Muhammed kendinden önce, kendisinin varlığıyla zaten şereflenmiş bir medeniyetin son halkası, tamam edicisi olarak yaratılmış ve gönderilmiştir. "Kendinde özetleyen bütün peygamberleri/Son Peygamber'in kendisi sanki" (Karakoç, 2015b: 292) O, bu şekliyle yeniden inananlar milletini kurmuştur. Kuralları bir daha değişmeyecek şekilde ortaya koymuş, putları kırmış, Allah'ın teklifini ilan etmiştir. Hz. Muhammed'e vahyedilen kitap son kitap olmuştur. Çünkü bir anlamda bu, ağacın kemale erip meyvenin olgunlaşması demektir. Tek Tanrı inancının en sağlam şekilde hayata geçiricisi Hz. Muhammed'dir. İyiliği, güzeli, doğruyu ve doğruluğu diriltmiş, ahlâkı üstün kılmıştır. Miraç, hiç kimsenin eremediği ve eremeyeceği bir tecrübe olarak onun şahsında gerçekleşmiştir. (Karakoç, 2015h: 132-133)

Bu öyle bir miraçtır ki şairin Hızır'la Kırk Saati'ne mısra mısra dökülür: "Miraç gecesi/yarasasız bir geceydi/Yaklaştı kıyameti/uzaklaştı pişmanlığı/Derinleştirdi saati/Bu gece/Miraç gecesi" Bu gece şair için ve tüm insanlık için aslında birçok müjdelere barındırmaktadır. Onun bu yolculuğuna iman etmeyenler için de en büyük mucize beş vakit namazdır:

“Haber verin insanlara/Peygamber gitti geldi/Bu bir düştü düş değildi/Sizin yaşadığınız bir düştü belki/Düş değildi ama onunki/Düşten bir uyanıştı/Bir dirilişti toprakta/Haber verin insanlara/Sabah olur olmaz/Horozlar artık bundan sonra/Başka türlü ötsünler/Ve dağıtın dostlara/Gök armağanı/Namazı beş kere/Günlük bir miraç gibi/Ki gidip geldiğine/En büyük bir şahitti” (Karakoç, 2015b: 262, 265)

Sezai Karakoç’a göre aslında miraç “Peygamberin namazının namazı”dır. Artık burada aklın, fiziğin, insanı sınırlayan, durduran hiçbir engelin etkisi kalmamıştır. Hz. Peygamber fizikötesi taşıt Burak’a binmiş ve Cebrail ile birlikte iç âlem, dış âlem, gökler ve öteleri bir anda bir araya getiren bir uhrevi yolculuk yapmıştır.

“Ağaç, yemişinden belli olmaz mı? Peygamber, Miraç yolculuğundan sonra bize namazı hediye olarak getirdi. Yemişi namaz olan miracı düşününüz. Onun nasıl gökleri tutan ulu bir tuba olduğunu anlarsınız. Peygamber, fiziğin perdelerinin yırtmasaydı, her gün, beş defa, kendi çapımızda, vasıtasıyla miraca erdiğimiz namaza kavuşabilir miydik? Miraç, namaz çeliğini üreten fizikötesi bir yüksek fırındır. Elbet o hararete demir, bakır, erir, su gibi akar. Fizik kanunlarının hükmü kalmaz.”

Peygamberin Allah’a olan aşkı, onu görme arzusu aslında miracın nüvesini teşkil eder. O tohumdan, mucize doğmuş, namaz gelmiştir. Bu yüzdendir ki, *“gönülleri coşkun müminler kendi gece yolculuklarından sonra, gökyolculuğuna çıkar.”* (Karakoç, 2013ç: 141-142)

Sezai Karakoç, Hz. Peygamber’in miraç mucizesi hakkında oldukça bilimsel bir yaklaşımla açıklama getirmeye çalışır. Varoluşun rölatif pozisyonlarından biri olan fizik, salt bir durum olan maddeyle değişim hallerini yaşar. Zaman ve mekân ise, bir ucu fiziğe ve kozmosa, bir ucu da zihnimize tutunan kategorilerdir. Miraç mucizesi, Allah’ın lütfu olarak, gecenin bir bölümünde, *“tabiat için vazettiği kuralları bir doğrultuda durdurması, zaman ve mekân nisbîliklerini bertaraf etmesidir.”* O anda peygamber ruhuna öyle bir öz bağışlanır ki zaman ve mekân kategorileri değişerek madde engeli ortadan kalkar. Daha doğrusu ruhumuzun ilerlemesini engelleyen perdeler aradan çekilir. Peygamber ruhu, Tanrı’ya ve Tanrı’nın mutlak âlemine doğru bir geziye çıkmak istediğinde, mekân ve zaman kavramlarının anlamı yok olur.

Bu yüzden günümüzde bile miraç olayının maddi mi manevi mi gibi tartışmalara çekilmesi ancak aklın bir oyunudur. Çünkü ruh ve madde ayrımının kalktığı yerde, böyle bir tartışma olamaz.

“Ruhun içindeki sır, fiziği, zaman ve mekân kategorilerini sıfıra indirdiğinde, sadece mucize dünyası vardır. Peygamberimizin, bir gecede, gecenin bir bölümünde ya da bir anda mesafeleri aşıp dünyayı ve uzayları, cennetleri ve cehennemleri nasıl dolaşıp

Tanrı'ya ulaştığına ve O'nu gördüğüne akıl erdiremeyenlere şunu söyleyebiliriz. Farz ediniz ki, Peygamber Efendimiz hiç yerinden kımıldamadı, fakat Kudüs onun ayağına geldi, getirildi, uzaylar getirildi, Cennet ve Cehennemler getirilip gösterildi. Tanrı da kendini gösterdi. Bu, O'nun, O, her şeyi yaratan, gören gözler için her yaratışı bir harika ve mucize olan, Ezelî ve Ebedî Kudret'in gücü dışında mıdır?" (Karakoç, 2015c: 208-209)

Hız. Muhammed, O gece kendinden öncekileri de kuşatırcasına Cenab-ı Allah'la görüşmüştür. Onun aydınlığı Sokrates, Aristo ve Platon'dan kalanları aydınlığa çıkarmıştır. O, tek mucizelerin değil bütün mucizelerin bir araya gelişi gibidir.

Peygamber ruhunun fevkalâde yetilerle donanmış olduğunu anlamak güç değildir. İşte o fevkaladeliklerden bir diğeri de şakkulkamerdir yani ayın ikiye bölünmesi hadisesi.

İnsanlar, "Bize ayı böl dediler/Ayı böl parçala bizi inandır dediler" Hz. Muhammed "Ey ay bölün ey dolunay bölün/Doğudan batıdan/Birden görün/Sana okuduğumu anladınsa/Anladınsa nedir yerdeki bu serüven/Bizi en derin deniz gibi/Yosunları gibi/Döndüren/Bu serüven/Nedir anladınsa/Bölün" (Karakoç, 2015b: 247-248) dedi Karakoç'un dizelerinde ve insanların inanmasını sağlayacak mucizelerden biri gerçekleşti. Şair burada nesir yazılarında da sıklıkla vurguladığı en temel hususa değinmiştir. Hz. Muhammed, aslında hakikat medeniyetinin peygamberidir ve bu uygarlığın özü iman ruhudur. Ayı ikiye bölen de o ruhtur. Sanatçı için Peygamber'in iki büyük mucizesinin sırrı da Müslümanlardadır. Ay'ın bölünmesi ve miraç mucizesi tam olarak Müslümanlık ruhunda gizli mucizeler olarak kalacak madde ve fizik bunları anlamlandıramayacaktır. (Karakoç, 2015f: s.22)

Bunların dışında en büyük mucize ise Hira mağarasında Allah'tan gelen ilk vahiydir. Bu tam olarak Hz. Peygamber'in medeniyetin son halkası olduğunu gösterir bir işarettir. Bundan sonra uygarlığı ancak onun nefesi kurtaracaktır. İşte bu yüzden şair Peygambere şöyle seslenir:

"Kalk ey/Örtülere bürünmüş peygamber/(...)/Sen artacaksın/Bu kelimelerin lavlarıyla/Lanet volkanlarını/Sen devşireceksin menekşelerini/En yüce dağ doruklarında/Gözlerin kanatların/Gece secdelerinin/Muştu siperlerinin/İlk günlüğünü sen yayınlayacaksın/Sen kuracaksın/Seher çocuklarının/Tek kentini/Sen bildireceksin/Dünya geldi geleli/En önemli haberi" (Karakoç, 2015b: 276-277)

Bu önemli haber bir İslam site devletinin kuruluşu, hakikat medeniyetin sancağının burçlara dikilişidir. İşte bu evreden sonra Karakoç'a göre efendi-köle ayrımı kalmaz. Adalet, "içilen dopdolu bir bardak" olur. Ve tam da adı gibi medeni bir devlet kurulur: Medine.

“Âyet âyet sûre sûre yürüdüler/Mekke’den Medine’ye erdiler.” (Karakoç, 2015b: 282) diyerek Hz. Peygamber’in hicretini estetik bir biçimde dizelere döken Sezai Karakoç, bu yeni başlangıcı, hakikat medeniyetinin çölden doğuşu, “yeniden bulunmuş cennet” olarak niteler. Artık “ideal site ütopya olmaktan çık”mış, “Medine’nin kimliğinde reel hale” gelmiştir. Böylece realite ve ideal buluşmuş, gelecek medeni insan davranışlarını oluşturmuştur. Böylece hakikatin eylemi erdem, toplumun her bucağına ulaşmıştır. Şiir, bilim, tasavvuf, musiki, mimarî vs. bu erdemden yeni ve yüceliğe ayarlı olarak yeniden doğmuştur.

Karakoç bu noktada Hz. Peygamber’in bilime önem vermesini, onun bünyesine imani unsurların yerleştirilmesinin gerekliliğiyle ele alır. Zira iman zayıflarsa, toplum, devlet ve medeniyet de zamanla zayıflar ve çöker. Bundan ötürüdür ki Hz. Peygamber İslam’ın öğretilmesi, din bilimlerinin geliştirilmesi ve İslam’ı yaşamaya dikkat edilmesini istemiştir. Bunun için de Müslümanlar hemen her dönemde bilimi geliştirmişler, büyük din bilginleri ve maneviyat önderleri yetiştirmişlerdir. Medreselere, camilere ve onları tamamlayan müesseselere çok önem vermişlerdir. “*Bazı siyasi olayların zuhuru, yunan felsefesiyle karşılaşma ve hesaplaşma, bunalımların doğmasına sebep oldu. Bunlara bakan çok duyarlıklı insanlar etkilendiler, imanın ve ahlakın zayıfladığından, İslam’a bağlılıkların gevşediğinden yakındılar.*” Ancak ne zaman bilimle beraber inanç duygusu yer aldı o zaman bu bunalımlar, medeniyetlerdeki gevşemeler tekrar giderildi. (Karakoç, 2013b: 130-131)

Hz. Peygamber, bununla beraber insanların kendi kendilerini yönetme çağını da başlatmıştır. Selamla, danışma ve uzlaşmayla peygamber ve insanlar göksel bir siteyi yüceltmişlerdir. Onunla çobanın değeri ortaya konmuş, yalancı umut demek olan çabasız eriş umudu yok edilmiştir. Buyurucu benlik, otokritiğe dönüşmüş, rahm adaletle, disiplin aklı ayarlı bir düzene erişmiştir. “*Soyut ve somut, fizik ve metafizik, insanoğlunun ruh açımlarına iklim, konum ve şart sağla*”mıştır. Özgürlük, eşitlik bütünüyle omuzlanmış, din ve dünya İslam’ın düzenlemesiyle yeni ve soylu bir biçim kazanmıştır. (Karakoç, 2015h: 136-139)

Sezai Karakoç, Hz. Muhammed’i kendinden önceki bütün medeniyetleri derleyip toparlayan ve onlara son şeklini veren olarak gördüğünden bunu bir model olarak adlandırır. Bu bir “ebedî model”dir. Burada dikkat edilmesi gereken şey, sünnetler çerçevesinde bu modeli yaşatmaya çalışmaktır. Düşünme, araştırma, ilme koşma, gerçeği sevme gibi büyük faaliyetlerinin bugün diriltilmesi gereken sünnetlerden olduğuna da vurgu yapan Karakoç için son Peygamberin gelişi, dünya inanç krizi ve metafizik bunalımının önüne geçecek yegâne durumdur. Bu medeniyet Hz. Muhammed’in kurduğu bir cennettir. “*Ne Nietzsche, ne Marx yıkabilir bu uygarlığı, olsa olsa, atsineğinin koşu atına musallat oluşu gibi, onu yerinde kımıldamağa zorlamak gibi bir görevi üstlenmiş olabilirlerdi bilerek bilmeyerek.*” (Karakoç, 2015h: 140)

Bu son halkanın tamamlanışıdır. Bu nedenle sanatçıya göre çağımızda peygamber beklemek, boşunadır.

“İnsanlık, pozitif cephesiyle öylesine olgun ve yüklüdür ki, kutsal metinler öylesine sağlam olarak elimizdedir ki, insanlığı bunalımdan kurtaracak yorumlar, yöntemler ve çözümler o derece otantik belgeler olarak bugünün teknolojisiyle geçmiş araştırma yöntemleriyle tespit edilmiş ve çerçevelenmiştir ki, beklemeye gerek yoktur; hakikat varislerinin kolları sıvayıp harekete geçmeleri ve başta metafizik olmak üzere, her konuda, tarihin beklediği diriliş atılımını gerçekleştirmeye girişmeleri yeterlidir.” (Karakoç, 2013b: 26)

Sezai Karakoç, bir bütün olarak ilk insandan itibaren medeniyetin oluşumunda peygamber tasavvurunu öncelemiştir. Bu topyekûn uygarlık, sırasıyla peygamberlerde kendini gerçekleştirmiş en nihayetinde bugünkü şekline ulaşmıştır. Bir şair olarak da Karakoç, bu algıyı dizelerine de taşımıştır:

“Dünya yaratıldı yaratılalı/Ay ısıtamamış onları/İbrahim’le aydınlanmışlar/Lût’la çile tozuna batmışlar/Musa’yla yolculuk aşından tatmışlar/İsa’yla gök sofrasından utanmışlar/Derken yüzyıllar geçmiş/Çölün sesi yükselmiş/Kumun şarabı yenilenmiş/Semaver yanında kadın nasıl aydınlanmışsa/Gök yeni bir kitabın ayışığında çağılısında” (Karakoç, 2015b: 322)

Sonuç olarak Karakoç, son peygamberin diğer bütün peygamberlerin bileşeni olduğunu, onun son dini ve kitabı taşıyan önemli bir yol gösterici bulunduğunu vurgulamıştır. Hz. Âdem’den itibaren kurulan medeniyetin nüvesinde ve son taşında yine Hz. Muhammed durmaktadır. Bu yüzden o, arzu edilen cennetin ta kendisidir. O, medeniyet sağanağında yağmurdan sonra aydınlanan yeryüzü, bahar, tazelik ve ferahlıktır. Bundan sonra yoldan çıkacak, dağılacak medeniyetler için yeni yol göstericiler gelmeyecek, son peygamberin izinde, diriliş ruhu taşıyan dava adamlarıyla yola devam edilecektir.

SONUÇ

Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının gerek sanatkâr gerekse düşünce adamlığı yönüyle en dikkate değer isimlerinden biri de Sezai Karakoç'tur. Onun fikir dünyasından süzülen ışık, sıklıkla sanatına yansımış; şiirleri, tiyatroları ve hikâyeleri bu doğrultuda kutsal davasına hizmet etmiştir. Onun, medeniyetlerin son noktasında yani bugüne gelindiğinde Karakoç'un ulaştığı merhale, "diriliş" eksenli bir uygarlık tasavvurudur. Böylesi bir insanlığın teşekkülü için öncelikle özden kabuğa bakılması gerektiğine inanmış ve medeniyet algısının temeline peygamberleri yerleştirmiştir.

Bu açıdan şairin düşünce ve sanat dünyasında peygamber salt yoldan çıkmış toplumları doğruluğa ileten basit bir önder ya da haber verici değildir. Onlar ilk insandan itibaren filiz vermeye başlayan sonsuz bir medeniyetin temel taşlarıdır. Fiziği aşarak, hakikati haber veren bu kutlu önderlerin kronolojik olarak gelişi ve sürdürdükleri hayatlar tam olarak medeniyetimizin varlığı ile koşut ilerlemektedir.

Bu yüzden sanatçı medeniyetlerin var olma serüvenini peygamberlerin mizaçları ve yaşamlarıyla somutlaştırmış, her birini uygarlığın bir evresine yerleştirmiştir. Mevcut ontolojik bakışları alaşağı eden bu sistem, madde ile metafiziğin iç içe geçtiği bir art-anlam üzerinden uygarlığın okunmasına zemin hazırlar.

Bu alt mesajlara bakıldığında ilk peygamber olan Hz. Âdem'in yaratılışı ile insanlık filiz verir. Âdem topraktır, çünkü insan topraktan yaratılmıştır ve bir gün özü tekrar ona dönecek, aslını bulacaktır. Âdem peygamberin ilk zellesiyle insanın içinde yer bulan "nisyan" kavramı ortaya çıkacaktır.

Unutuşa daha doğrusu şeytana doğru hızla kanat çırpın âdemoğlu su ile imtihan edilecek, bu noktada da Hz. Nuh imdada yetişecektir. Nuh'un gemisi sadece bir kurtuluşu değil aynı zamanda medeniyetlerin varlık mücadelesini de sembolize etmesi adına önemlidir. Âdem ile doğan uygarlık Nuh ile var olma sınavını geçecek, ne var ki bir ara zaman yine şeytandan yana dönecek, ruhları putlar kaplayacaktır.

Medeniyetlerin doğumu ve devamını hazırlayan elbette onu kritik noktalardan geçirmiş, onu ölüm sularına kadar getirmiş, karşısına putlar çıkarmıştır. Artık sınama ateşledir. Hz. İbrahim'i ateşe atan yasa koyucular onun ateşinden gelecek ve bir uygarlığı ayakta tutacak olan samimiyet ve iman duygusuna şahit olacaktır.

Bu müşahhaslaşmış ruh hali Hz. Yusuf'ta tekrar tecelli ettiğinde de medeniyetin karşısına zindandan saraya; karanlıklardan aydınlığa giden yeni bir hikâye çıkacaktır. Yusuf Peygamber, çeşitli aşamalardan geçerek gelen insanlığın devletini kuracaktır. Medeniyeti devlet haline getiren Hz. Yusuf, nüve olarak Hz.

İbrahim'den aldığı inanmışlık ruhunu kullanmıştır. Bu da elbette firavunları harekete geçirmiştir, fizik ile metafizik bir kez daha savaşa tutuşmuştur.

Ancak bu defa savaşları kazandıracak olan kurallara ihtiyaç vardır. Mekanizmanın yaşaması için Hz. Musa yasa koyucu olarak, Allah'ın kurallarını medeniyet sitesine kazandırır. Kurallarla belirlenen uygarlık artık hikmet devrine ermeli ve daha müreffeh bir hayat sürmelidir. O noktada Hz. Süleyman, toplumu rahata erdiren, medeniyetin ruhuna metafiziği koyarak hakikat medeniyetini yukarılara taşıyan bir peygamber olarak karşımıza çıkar.

Toplumlar var olduktan ve düzen kurduktan sonra hemen her dönemde izlenebileceği gibi bir kez daha hakikatten ayrılış, yanlış eksnlere kayış başlayacaktır. Böyle zamanlarda medeniyetler fedakârlık elçileri bekler ki diyet ödensin, insanoğlu doğru yolu bir kez daha bulsun. Bu aşamada Hz. Yahya tam bir fedakârlık abidesi olarak gelir, başı ile bedel öder. Bundan sonra artık medeniyetler için yeniden doğuşun başlaması haktır.

Sezai Karakoç'un peygamber eksenli medeniyet algısında Hz. İsa, tam da burada bir rönesansa yani yeniden doğuşa karşılık gelmektedir. O, maddenin etkisini kırarak ruhun dirilişini sağlamış, kendinden sonra gelecek bahara öncü olmuştur. Bu yeniden doğuş aslında Hz. Muhammed'e hazırlıktır.

Diğer bütün peygamberlerin bir bileşeni olarak var olan Hz. Muhammed, Hz. Âdem'den itibaren kurulan medeniyet algısında hem öz hem de kabuktur. Onun ruhu uygarlığa atılan ilk tohumdur. Yine onun son önder olarak bıraktıkları, medeniyetin dışını kaplayan bir kabuktur. Ondan sonra artık başka peygamber gelmeyecek, medeniyetin tamamlanan son halkası ile insanlar kendi yollarını bulacaktır. Zira ondan bugüne yansıyan ışık, hiç sönmeyecek ve yolumuzu aydınlatacak kadar güçlüdür.

Sonuç olarak denilebilir ki Sezai Karakoç, medeniyetin gökyüzüne, öncelikle genel bir peygamber algısı çizerek bulutları toplamıştır. Ardından Hz. Âdem ile şiddetli bir ilk sağanak başlatmış, toprak üzerine medeniyetin nüvesi insanı çıkarmıştır. Hemen peşi sıra ikinci sağanak su ile Hz. Nuh'tan gelmiş, üçüncü yağmurda insanoğlu ateşin içinde Hz. İbrahim'le sınanmıştır. Dördüncü evrede Hz. Yusuf ile devlet kuran insanoğlu, Hz. Musa ile yasalarını koymuştur. Altıncı sağanak Hz. Süleyman'ın hikmetleri ile insanlığı refaha erdirirken, fedakârlık noktasında bedel ödemek Hz. Yahya'ya düşmüştür. Son sağanak adeta güneşin habercisi gibi Hz. İsa ile gelmiş, medeniyet yeniden doğuşa şahitlik etmiştir. Artık bu son yağmurun ardından İslam'ın hakikat güneşi, Hz. Muhammed, bir bahar olup açmıştır. Bundan önce gelen bütün sağanaklar, bu baharı hazırlayan birer unsurdan ibarettir.

SUMMARY

One of the important names of the Republican era is Sezai Karakoç who has ideas which are side by side with the world of art. Karakoc who appears with a poet and thinker profile, draws attention for over fifty years with poems, stories, plays, translations and writing ideas.

His works have been examined many times in its various aspects so far. But as far as we can see, prophet handling in his poetry and prose was not conceived in the large aspects. In this context, our work includes the prophet idea in the world of Sezai Karakoç.

For Karakoç, as an artist and thinker, Prophet is not only a guide sent by God. Prophet is a hero of civilization who makes human beings conscious about the fact that human existence is not an absurdity. Man's journey starting with Prophet Adam, actually moves parallel to the adventure of civilization. Fatih also appears as one of the most active fact in this process. At this point, the artist sees the prophets as pioneers who built civilization on earth. They reflect the light of truth which is located on the basic idea of civilization and existence. In this context, prophets will be the real pioneers of the spirit of the resurrection (Diriliş).

In this context, Sezai Karakoç forms fiction of the existence of mankind over eight prophets. His imagination of civilization is built through the prophets from the beginning. The first of the eight leaders is Prophet Adam.

Writer who edited the text of modern civilization through the story of Prophet Adam, actually called the children of the Eastern civilization while telling that Prophet Adam could not gain the heaven without returning to the land. Prophet Adam has existed as the birth of a civilization, collapsed in the grips of Eve's weakness, was resurrected resisting the essence of convergence. So the land is the one which made Prophet Adam. Prophet Adam is engaged in the soil. Humanity will be resurrected in a way destined to this fate.

Noah has struggled in the second rainfalls over the waters while Prophet Adam was waiting for the first downpour. Water is the cleaner of the sins and teller of the good news of the beginnings as the soil notifying the existence. In this respect, it is possible to say that Sezai Karakoç addressed the Noah's Ark as a metaphor carrying out protoplasm of civilizations.

According to Karakoç, the last point reached by Abraham in the name of truth consisted of real belief and sincerity. This sincerity will save him from the fire. The author emphasized self-verification of human who has reached to existence with soil and to exam with the water, with the fire in the third downpour of the fight of civilizations. In this respect Abraham becomes the evidence of sincerity of faith which will uphold civilizations. Civilizations which will pass through the fire eventually will have a solid core and will recover quickly in their next slip.

Cornerstones of this civilization's system is metaphysic; is faith. This is only part of the resurrection soul. The story of Prophet Joseph's journey from dungeon to palace; from the darkness to the light is also story of a civilization in the way to be a state. In this context, human being which has broken the circle of soil, water and fire will suffer while setting up his state but also will become mature. The metaphysics stones standing behind the each stage will be used during the construction of civilization and provide the solid root of

civilization. Joseph who transformed civilization to a state will open the door to new civilizations. Prophet Moses stands on the verge of this door.

It can be said through Karakoç's prophet perception that human beings created the state by Joseph in the end after all struggles against soil, water and fire. This mechanism also needs rules as every system. At this point, according to the author, Moses brought God's rules to the human state of civilization site as a legislator. Therefore, Moses can be identified as law decisiver of civilization in the fifth stage of downpour.

According to the author, the original civilization of truth reaches to the ideal state form during the Prophet Solomon. At this point, wisdoms create the essence of the state. A complete organization can be seen in each point and all assets. Karakoç views Suleyman era as probably one of the most prosperous periods of humanity. Because the sign of wisdom has covered the civilization as a light in this process. If humanity exists, establishes the states, sets the rules and settles metaphysical universe composed of wisdom in current situation; it finds true civilization, literally finds the development.

John the Baptist symbolizes the heroes who shout the truth for the resurrection in seventh downpour of Karakoç's civilization idea. Writer who drew a portrait of the prophet in each stage of civilizations from their existence to setting up their rules, sees John the Baptist's mission as not to leave truth in the axis sacrificing. Civilization also will stipulate heroes acting like him.

Prophet Jesus would come to revive the truth which was covered by soil in a wide geographical area in the beginning of the adventure of the first people in the period of Rome, from the point that had been left by Prophet John the Baptist's. Everything looked like existing but has actually been completely destroyed. Prophet Jesus, in contrast to everything, would come into the world without a father which was idolized by Rome.

Prophet Jesus has fully signed to a renaissance, initiated the revival of the spirit by destroying the hegemony of the matter. Therefore, according to the author, Prophet Jesus Christ discharged from the sky and gave good news to humanity as the eighth downpour. This is a rebirth, resurrection and a preparation for Prophet Mohammad.

Karakoç, emphasized that the last prophet is a composition of all the other prophets and an important guide carrying the last religion and the book. There is also Prophet Mohammad in basis of the civilization founded by Prophet Adam. Therefore, he is desirable heaven. He is the earth illuminated after a rain under the civilization downpour, is spring, freshness and refreshment. After then, there would not be a new prophet and civilization will be developed by the ones carrying the soul of the resurrection.

Author's prophet imagination is quite unique and more different than familiar ones, especially the perceptions in his book "Yitik Cennet" (The Lost Paradise). It is important to show the diversity of perspective of Karakoç who expressed his thoughts about many of prophets, from Prophet Adam to Prophet Mohammad (SAAS).

KAYNAKÇA

- ALTINAY, Ahmet Refik (2008). *Büyük Dünya Tarihi*, C. 5, Ankara: Berikan Yay.
- BAŞ, Münire Kevser (2015). *Dirilişin Yapıtaşları Sezai Karakoç'un Düşünce ve Sanatında Temel Kavramlar*, Ankara: Lim Yay.
- KARACA, Alâattin (2013). *İkinci Yeni Poetikası*, Ankara: Hece Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (1986). *Edebiyat Yazıları II*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (Mayıs 1989a). "Hâtıralar XLV", *Diriliş* (45): 8.
- KARAKOÇ, Sezai (Eylül 1989b). "Hâtıralar LXI", *Diriliş* (61):13.
- KARAKOÇ, Sezai (2013a). *Çağ ve İlham III Yazgı Seçşi*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2013b). *Fizikötesi Açından Ufuklar ve Daha Ötesi I Perde Devrildiği An*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2013c). *Fizikötesi Açından Ufuklar ve Daha Ötesi II Diriliş Şoku*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2013ç). *Fizikötesi Açından Ufuklar ve Daha Ötesi III Doğum Işığ*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2014a). *Çağ ve İlham II Sevgi Devrimi*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2014b). *Sûr Günlük Yazılar III*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2014c). *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015a). *Diriliş Muştusu*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015b). *Gün Doğmadan*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015c). *Gün Saati Günlük Yazılar IV*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015ç). *İnsanlığın Dirilişi*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015d). *İslâm*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015e). *İslâmın Dirilişi*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015f). *Kıyamet Aşısı*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015g). *Makamda*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015ğ). *Ruhun Dirilişi*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARAKOÇ, Sezai (2015h). *Yitik Cennet*, İstanbul: Diriliş Yay.
- KARATAŞ, Turan (2013). *Doğu'nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, İstanbul: KaknüsYay.